

Kitaaba Abbootii Murtii

*Israa'eloonni Kana'aanota Lolan
1:11-15 kwf - Iya 15:15-19*

¹ Erga Iyyaasuun du'ee booddee Israa'eloonni, “Kana'aanota loluudhaaf eenyu dursee nuuf haa ba'u?” jedhanii WAAQAYYON gaafatan.

² WAAQAYYOS, “Yihuudaan dursee haa ba'u; kunoo, ani biyyattii dabarsee harka isaatti kenneera” jedhee deebiseef.

³ Namoonni Yihuudaas obboloota isaanii ilmaan Simi'ooniin, “Kottaa gara lafa qooda keenyaatti Kana'aanota loluuf wajjin baanaa; nus gama keenyaan gara lafa qooda keessaniitti isin wajjin ni baanaa” jedhan. Kanaafuu namoonni Simi'oon isaan wajjin ba'an.

⁴ Yommuu Yihuudaan ba'ettis WAAQAYYO Kana'aanotaa fi Feerzota dabarsee harka isaaniitti kenne; isaanis iddoo Bezeq jedhamutti nama kuma kudhan fixan. ⁵ Achittis Adoonii-Bezeq arganii isa lolan; Kana'aanotaa fi Feerzotas mo'atan. ⁶ Adoonii-Bezeq achii baqate; isaan garuu ari'anii isa qaban; quba abbuudduu harkaatii fi quba abbuudduu miilla isaa irraa kutan.

⁷ Ergasiis Adoonii-Bezeq, “Mootonni qubni abbuudduun harka isaaniitii fi qubni abbuudduun miilla isaanii irraa cirame torbaatamni waan maaddii koo jalatti harca'e funaannachaa turan.

Amma garuu Waaqni waanuma ani isaanitti hojjedhe naa deebise” jedhe. Isaanis Yerusaalemitti isa fidan; innis achitti du’e.

⁸ Namoonni Yihuudaa Yerusaalemiinis akka-suma dha’anii qabatan. Magaalattiis goraadeedhaan dha’anii ibidda itti qabsiisan.

⁹ Ergasiis namoonni Yihuudaa Kana’aanota biyya gaaraa, Negeebii fi gammoojjii karaa lixa biiftuu keessa jiraatan loluudhaaf gad bu’an.

¹⁰ Namoota Kana’aan kanneen Kebroon ishee dur Kiriyaati Arbaaq jedhamtu keessa jiraatanittis duulanii Sheeshaayiin, Ahiimaniis fi Talmaayin mo’atan. ¹¹ Achiis namoota biyya Debiir ishee dur Kiriyaati Seefer jedhamaa turte sana keessa jiraatanitti duulan.

¹² Kaalebis, “Ani nama Kiriyaati Seefer lolee qabatutti intala koo Aaksaa nan heerumsiisa” jedhe. ¹³ Obboleessi Kaaleb quxisuun, Otnii’eel ilmi Qenaz magaalattii qabate; Kaalebis intala isaa Aaksaa isatti heerumsiise.

¹⁴ Isheenis yeroo gara Otnii’eel dhuftetti, akka inni abbaa ishee lafa qotiisaa kadhatu isa kakaafte. Kaalebis yommuu isheen harree ishee irraa buutetti, “Ani maal siif godhu?” jedhee ishee gaafate.

¹⁵ Isheenis deebiftee, “Waan addaa tokko naa godhi. Akkuma Negeeb keessatti lafa naa kennite sana burqaawwan bishaaniis naa kenni” jetteen. Kaalebis burqaawwan oliitii fi gadii kenneef.

¹⁶ Sanyiiwwan Queenii namicha abbaa niitii Musee sanaa namoota gammoojjii Yihuudaa keessa Negeeb ishee Araaad biratti argamtu keessa jiraatan gidduu jiraachuuf jedhanii

namoota Yihuudaa wajjin Magaalaa Meexxiitii ol ba'an.

¹⁷ Namoonni Yihuudaa obbolloota isaanii ilmaan Simi'oon wajjin dhaqanii Kana'anoota Zefaati keessa jiraatan waraanan; magaalattiis guutumaan guutuutti barbadeessan. Kanaafuu magaalattiin Hormaa jedhamtee waamamte.

¹⁸ Akkasumas namoonni Yihuudaa Gaazaa gandoota naannoo ishee wajjin, Ashqaloon gandoota naannoo ishee wajjin, Eqroon naannoo ishee wajjin qabatan.

¹⁹ WAAQAYYO namoota Yihuudaa wajjin ture. Kanaafuu isaan biyya gaaraa sana qabatan; garuu sababii namoonni dirree irra jiraatan gaariwwan sibiilaa qabaniif achii isaan baasuu hin dandeenye. ²⁰ Akkuma

Museen abdachiisee turetti Kebroon Kaalebiif kenname; innis ilmaan Anaqq sadan achii ari'ee baase. ²¹ Ijoolleen Beniyaam garuu Yebuusota Yerusaalem keessa jiraachaa turan sana achii baasuu hin dandeenye; hamma ammaatti Yebuusonni Beniyaamota wajjin iddoo sana jiraatan.

²² Gosti Yoosif immoo Beet'eel waraanan; WAAQAYYOS isaan wajjin ture. ²³ Yommuu

isaan gara Beet'eel ishee dur Luuzi jedhamtutti basaastota erganitti, ²⁴ basaastonni sun namicha magaalaadhaa ba'ee dhufu tokko arganii, "Karaa ittiin magaalaa seenan nu argisiisi; nus waan gaarii siif goona" jedhaniin. ²⁵ Innis itti argisiise; isaanis namicha sanaa fi maatii isaa guutuu dhiisanii magaalaa sana goraadeedhaan dha'an.

²⁶ Namichis gara Heetotaa deemee magaalaa

Loozaa jedhamtu hundeesse; isheenis hamma ammaatti Luuzi jedhamtee waamamti.

²⁷ Minaaseen garuu namoota Beet She'aaniitii fi gandoota naannoo ishee yookaan Ta'anaakii fi gandoota naannoo ishee yookaan Doorii fi gandoota naannoo ishee yookaan Yible'aamii fi gandoota naannoo ishee yookaan Megidoo fi gandoota naannoo ishee jiraatan achii hin baafne; kanaafuu Kana'aanonni ittuma fufanii achi jiraachuuf murteeffatan. ²⁸ Israa'eloonni yommuu jabaachaa dhufanitti akka isaan hojii humnaa hojjetan isaan dirqisiisan malee Kana'aanota guutumaan guutuutti achii hin baafne. ²⁹ Efreemis Kana'aanota Geezir keessa jiraatan achii hin baafne; Kana'aanonni garuu ittuma fufanii achuma isaan gidduu jiraatan. ³⁰ Zebuuloonis Kana'aanota Qixroon yookaan Nahalol keessa jiraatan kanneen gidduu isaaniitti hafan hin baafne; garuu akka isaan hojii humnaa hojjetan godhan. ³¹ Aasheeris warra Akoo yookaan Siidoon yookaan Ahilaab yookaan Akziib yookaan Helbaa yookaan Afiiqii fi Rehoob keessa jiraatan hin baafne; ³² namoonni Aasheer sababii isaan jara ari'anii hin baasiniif Kana'aanota biyya sana jiran gidduu jiraatan. ³³ Niftaalem warra Beet Shemeshii fi Beet Anaati keessa jiraatan hin baafne; namoonni Niftaalem garuu Kana'aanota biyya sana turan gidduu jiraatan; warri Beet Shemeshii fi Beet Anaati dirqamsiifamanii hojii humnaa hojjechaafii turan. ³⁴ Amooronni immoo warra Daan gara biyya gaaraatti dhiiban malee akka isaan sululatti gad bu'an hin eeyyamneef ture.

³⁵ Amooronnis itti fufanii Tulluu Herees irra, Ayaaloonii fi Sha'albiim keessa jiraatan; garuu yommuu humni mana Yoosef jabaachaa dhufetti isaanis hojii humnaa isaanii hojjechuuf dirqisiifaman. ³⁶ Daariin Amoorotaa Aqrabiimii jalqabee karaa Seelaatiin ol ba'a ture.

2

Ergamaa WAAQAYYOO Bookiim Keessatti

¹ Ergamaan WAAQAYYOO Gilgaalii Bookiimitti ol ba'ee akkana jedhe; "Ani Gibxii isin baasee biyya ani abbootii keessaniif kennuuf kakadhe sanatti isin fideera. Akkanas nan jedhe; 'Ani kakuu isin wajjin gale sana gonkumaa hin diigu; ² isinis warra lafa kana irra jiraatan wajjin kakuu hin galinaa; iddoo aarsaa isaanii garuu caccabsaa.' Ta'us isin naaf hin ajajamne. Isin maaliif waan kana gootan? ³ Kanaafuu ani amma akka fuula keessan duraa ari'ee isaan hin baafne isinitti nan hima; isaan iddaa isinitti ta'u; waaqonni isaanii immoo kiyyoo isinitti ta'u."

⁴ Yeroo ergamaan WAAQAYYOO waan kana Israa'eloota hundatti dubbatetti namoonni sagalee isaanii ol fudhatanii boo'an; ⁵ isaanis iddoo sana Bookiim jedhanii waaman. Achittis WAAQAYYOOF aarsaa dhi'eessan.

Ajajamuu Diduu fi Mo'atamuu

2:6-9 kwf - Iya 24:29-31

⁶ Erga Iyyaasuun Israa'eloota gad dhiisee booddee tokkoon tokkoon isaanii biyyattii dhaaluuf gara dhaala ofii isaanii deeman.

⁷ Uummanni bara jireenya Iyyaasuu guutuu

fi bara maanguddoota erga inni du'ee as hafanii jiraatanii waan guddaa WAAQAYYO Israa'eliif godhe argan sunis WAAQAYYON tajaajilan.

⁸ Iyyaasuun ilmi Nuuni garbichi WAAQAYYOO waggaa dhibba tokkoo fi kudhanitti du'e.

⁹ Isaanis lafa dhaala isaa Timnaat Herees kan biyya gaaraa Efreemitti karaa kaaba Tulluu Ga'aashitti argamtu sanatti isa awwaalan.

¹⁰ Erga dhaloonni sun guutuun gara abbootii isaaniitti walitti qabamanii booddee dhaloonni WAAQAYYON hin beekin yookaan waan inni saba Israa'eliif godhe hin beekin kan biraa ka'e.

¹¹ Israa'eloonnis fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjetan; Ba'aaliinis ni tajaajilan. ¹² Isaan WAAQAYYO Waaqa abbootii isaanii kan Gibxii isaan baase sana ni dhiisan. Waaqota adda addaa kanneen saboota naannoo isaanii jiraatanii duukaa bu'an; ni waaqeffatanis. WAAQAYYONIS dheekkamsaaf kakaasan; ¹³ isaan isa dhiisanii Ba'aalii fi Ashtooretin waaqeffataniiruu-tii. ¹⁴ WAAQAYYOS Israa'elootatti dheekkamee saamtota isaan saamanitti dabarsee isaan kenne. Diinota naannoo isaanii kanneen isaan of irraa ittisuu hin dandeenye hundatti isaan gurgure.

¹⁵ Yommuu Israa'eloonni lolaaf ba'anitti akkuma inni duraan kakate sanatti harki WAAQAYYOO isaanitti hammaatee akka isaan mo'ataman godha ture. Isaanis rakkina guddaa keessa bu'an.

¹⁶ WAAQAYYOS abbootii murtii kanneen saamtota jalaa isaan baasan isaaniif kaase.

¹⁷ Isaan garuu waaqota biraa wajjin sagaagalanii isaan waaqeffatan malee abbootii murtii sana hin dhaggeeffanne. Karaa abbootiin

isaanii WAAQAYYOOF ajajamuudhaan irra deemaa turan sana irraa dafanii jal’atan; isaan waan abbootiin isaanii godhan hin goone. ¹⁸ WAAQAYYO yeroo abbaa murtii tokko isaanii kaasetti hamma abbaan murtii sun jirutti isa wajjin jiraatee harka diinota isaanii jalaa isaan baasa ture; WAAQAYYO yeroo isaan sababii warra isaan cunqursanii fi warra isaan miidhaniitiin wawwaatanitti garaa laafaaf tureetii. ¹⁹ Yommuu abbaan murtii sun du’u garuu isaan waaqota biraa duukaa bu’uudhaan, tajaajiluu fi isaan waageffachuudhaan abbootii isaanii iyyuu caalaa gara hamminaatti deebi’an. Hojii hamminaatii fi mataa jabina isaanii irraas hin deebi’an ture.

²⁰ Kanaafuu WAAQAYYO Israa’elitti akka malee dheekkamee akkana jedhe; “Waan sabni kun kakuu ani abbootii isaatiif gale sana cabsee anas dhaga’uu dideef, ²¹ ani si’achi saboota Iyyaasuun yeroo du’etti isaan gidduutti dhiise sana isaan duraa ari’ee hin baasu. ²² Karaa saboota kanaatiinis akka isaan akkuma abbootii isaanii karaa WAAQAYYOO eeganii irra deddeebi’anii fi akka isaan hin eegne ilaaluuf jedhee Israa’elin nan qora.” ²³ Kanaafuu WAAQAYYO akka saboonni kunneen achumatti hafan eeyyame; harka Iyyaasuuttis dabarsee isaan kennuudhaan dafee achii isaan hin baafne.

3

¹ Saboonni WAAQAYYO Israa’eloota waraana Kana’aan keessatti deemsifame kam iyyuu irratti hirmaatanii hin beekin hunda qoruuf jedhee idduma isaan turanitti hambise kanneenii dha;

² innis akka Israa'eloonni kanaan dura waraana keessatti hirmaatanii hin beekin muuxannoo argataniif waan kana godhe; ³ kanneen utuu hin ba'in achumatti hafanis: bulchitoota Filisxeemotaa shanan, Kana'aanota hunda, Siidoonotaa fi Hiiwota Tulluu Ba'aal Hermoonii jalqabanii hamma balbala Hamaatitti gaarran Libaanon gubbaa jiraatanii dha. ⁴ Isaan kunneen warra Israa'eloonni ajaja WAAQAYYOO kan inni karaa Museetiin abbootii isaaniif kennee ture sana eeguu fi eeguu baachuu isaanii ittiin qoramani ilaalamaniif hambifamanii dha.

⁵ Kanaafuu Israa'eloonni Kana'aanota, Heetota, Amoorota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebuusota gidduu jiraatan. ⁶ Isaanis intallan jaraa fuudhan; intallan ofii isaanii immoo ilmaan isaaniitti heerumsiisan; waaqota isaaniis ni waaqeffatan.

Otnii'eel

⁷ Israa'eloonni fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjetan; WAAQAYYO Waaqa isaanii irraanfatanii Ba'aalii fi Asheeraa waaqeffatan. ⁸ Aariin WAAQAYYO Israa'elootatti boba'e; kanaafuu mootii Phaadaan Arraam Kuushan-Rishaataayimitti dabarsee isaan gurgure; Israa'eloonnis waggaa saddeeti isa jalatti buulan. ⁹ WAAQAYYO garuu yeroo isaan gara isaatti iyyatanitti nama isaan furu tokko jechuunis obboleessa Kaaleb quxisuu, Otnii'eel ilma Qenaz sana akka inni isaan furuuf kaaseef. ¹⁰ Hafuurri WAAQAYYOO isa irra bu'e; kanaafuu inni abbaa murtii Israa'elootaa ta'ee duulaaf ba'e. WAAQAYYOS Kuushan-Rishaataayim mooticha Phaadaan Arraam sana dabarsee harka Onnii'elitti kenne; innis isa mo'ate.

11 Kanaafuu biyyi sun hamma Otnii'eel ilmi Qenaz du'utti waggaa afurtama nagaa argate.

Naa'od

12 Ammas Israa'eloonni fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjetan; sababii isaan waan hamaa kana hojjetaniif WAAQAYYO akka Egloon mootiin Mo'aab harka isaa isaanitti cim-suuf dabarsee isaan kenne. 13 Innis Amoonotaa fi Amaaleqoota walitti qabatee Israa'eloota waraane; isaanis Magaalaa Meexxii qabatan. 14 Israa'eloonni waggaa kudha saddeet Egloon mootii Mo'aab jalatti bulan.

15 Israa'eloonni ammas gara WAAQAYYOOTTI iyyatan; innis nama isaan furu tokko jechuunis Eehuud nama harka bitaachaa, ilma Geeraa sana gosa Beniyaam keessaa isaanii kaase. Israa'eloonnis akka inni Egloon mootii Mo'aab sanaaf gibira geessu Naa'odin ergan. 16 Eehuudis goraadee gama lamaan qara qabu kan meetira walakkaa dheeratu tolfatee uffata isaa jalaan tafa mirgaatti hidhate. 17 Gibira sana Egloon mooticha Mo'aab namicha akka malee furdaa ture sanaaf dhi'eesse. 18 Naa'od erga gibira sana dhi'eessee booddee namoota baataniifii dhufan geggeesse. 19 Inni garuu iddoo dhagaan baafamu kan Gilgaal biratti argamu bira ga'ee duubatti deebi'uudhaan, "Yaa mootii ani waan dhoksaatti sitti himu tokko qaba" jedhe.

Mootichis, "Cal'isaa!" jedhe; warri isa bira turan hundinuus isa dhiisanii ba'an.

20 Utuu mootichi kutaa mana isaa iddoo qab-banaa'aa tokko kophaa isaa taa'ee jiruu Eehuud itti dhi'aatee, "Ani ergaa Waaqa biraa siif ergame

qaba” jedheen. Egloonis teessoo isaa irraa ol ka’e; ²¹ Eehuud harka isaa bitaa diriirsee tafa mirga isaa irraa goraadee luqqifatee garaa mootichaa keessa fullaase. ²² Qabannoon isaas utuu hin hafin garaa seenee sibiilli isaa duubaan ba’e. Naa’od goraadicha garaa mootichaa keessaa hin buqqifne; moorris goraadee sana haguugee ture. ²³ Ergasiis Eehuud Egloonitti balbala cufee karaa borootiin ba’ee qajeele.

²⁴ Erga Eehuud deemee booddee tajaajiltoonni mootichaa dhufan; balbala kutaa mana ol aanuus akkuma inni cufamee jirutti argan. Isaanis, “Tarii inni mana boolii gad taa’ee jira ta’a” jedhan. ²⁵ Hamma dadhabanittis eegan; garuu waan inni utuu balbala hin banin tureef furtuu fudhatanii balbala banan. Kunoo gooftaan isaanii du’ee lafa irra diriiree ture.

²⁶ Utuma isaan dhaabatanii eegaa jiranuu Eehuud fagaatee deeme. Karaa lafa dhagaan itti soofamuutiin darbee gara Se’iiraatti baqate. ²⁷ Innis yommuu achi ga’etti biyya gaaraa Efreem keessatti malakata afuufe; Israa’eloonnis hooggantummaa isaatiin biyya gaaraa sana irraa isa wajjin gad bu’an.

²⁸ Eehuudis, “Diina keessan Mo’aabin WAAQAYYO dabarsee harka keessanitti isinii kenneeraatii na duukaa bu’aa!” jedheen. Isaanis malkaa Yordaanos kan gara Mo’aabitti geessu sana qabatanii nama tokko illee achiin darbuu dhowwan. ²⁹ Yeroo sanatti Mo’aabota hundi isaanii jajjaboo fi humna qabeeyyii ta’an kuma kudhan fixan; namni tokko iyyuu isaan jalaa hin baane. ³⁰ Gaafa sana Mo’aab harka Israa’elitti

galfamte; biyyattiinis waggaa saddeettamaaf nagaa argatte.

Shamgaar

³¹ Eehuuditti aanee Shamgaar ilmi Anaat ka’e; innis ulee ittiin qotiyyoo tuttuqaniin Filisx-eemota dhibba ja’a fixe. Akkasiinis Israa’eloota baraare.

4

Debooraa

¹ Erga Ehuud du’ee booddee Israa’eloonni ammas fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjetan. ² Kanaafuu WAAQAYYO Yaabiin mootii Kana’aan kan Haazoor taa’ee bulchaa turetti dabarsee isaan gurgure. Ajajaan loltoota isaa Siisaaraa jedhama ture; innis Harooshet Hagooyim keessa jiraata ture. ³ Inni sababii gaariwwan sibiilaa dhibba sagal qabuuf waggaa digdama akka malee Israa’eloota hacuuce; isaanis gargaarsa barbaacha WAAQAYYOTTI iyyatan.

⁴ Yeroo sanatti niitiin Lafidoot Debooraan raajittiin Israa’elin bulchaa turte. ⁵ Isheenis biyya gaaraa Efreemitti Muka Meexxii Debooraa kan Raamaa fi Beet’eel gidduutti argamu sana jala teessee murtii kennaa turte. Sabni Israa’elis murtii argachuuf gara ishee dhufaa ture. ⁶ Isheenis Baaraaqi ilma Abiinoo’am biyya Niftaalem magaalaa Qaadeshiitii waamsifatee akkana jetteen; “WAAQAYYO Waaqni Israa’el akkana jedhee si ajaja; ‘Ka’i; gosa Niftaalemii fi gosa Zebuuloon keessaa nama kuma kudhan fudhadhuutii Tulluu Taabooriitti ol ba’i. ⁷ Anis

Siisaaraa, ajajaa loltoota Yaabiin sana gaariiwwan lolaatii fi loltoota isaa wajjin akka inni gara Laga Qiishoonitti ba’u nan kakaasa; isas harka keetti dabarsee nan kenna.’ ”

⁸ Baaraaqis, “Yoo ati na wajjin deemte, ani nan deema; yoo ati na wajjin hin deemin garuu anis hin deemu” jedheen.

⁹ Debooraanis, “Ani dhugumaan si faana nan deema. Yoo ati haala kanaan deemte garuu ulfinni si’iif hin ta’u; WAAQAYYO dabarsee Siisaaraa harka dubartiitti kennaatii” jetteen. Kanaafuu Debooraan Baaraaqi faana gara Qaadesh deemte; ¹⁰ Baaraaqis achitti namoota gosa Zebuuloonii fi gosa Niftaalem walitti waame. Namoonni kuma kudhan isa duukaa bu’an; Debooraanis isa faana deemte.

¹¹ Yeroo sanatti Hebeer namichi gosa Qeen abbaan niitii Musee sun Qeenota ilmaan Hoobaab kaan irraa citee Qaadesh biratti lafa Za’aanaaniim jedhamutti qilxuu guddaa jala dunkaana isaa dhaabbatee ture.

¹² Siisaaraan yommuu akka Baaraaqi ilmi Abi-inoo’am sun gara Tulluu Taabooritti ol ba’ee dhaga’etti, ¹³ gaariiwwan sibiilaa dhibba sagalii fi loltoota isaa kanneen Harooshet Hagooyimii hamma Laga Qiishoonitti argaman hundumaa walitti qabate.

¹⁴ Kana irratti Debooraan Baaraaqiin, “Ka’i! Guyyaan WAAQAYYO Siisaaraa dabarsee harka keetti kenne har’a. Kunoo WAAQAYYO si dura ba’eera” jette. Kanaafuu Baaraaqi namoota kuma kudhan fudhatee Tulluu Taaboor irraa gad bu’e. ¹⁵ WAAQAYYOS akka Siisaaraan, gaariiwwan

isaatii fi loltoonni isaa hundinuu goraadeedhaan fuula Baaraaqi duratti mo'atamanii duubatti deebi'an godhe; Siisaaraan gaarii isaa irraa bu'ee miillaan baqate.

¹⁶ Baaraaqi garuu gaariwwanii fi loltoota Siisaaraa hamma Harooshet Hagooyimiitti ari'e; loltoonni Siisaaraa hundinuu goraadeedhaan dhuman. Namni tokko iyyuu hin hafne.

¹⁷ Siisaaraan garuu sababii Yaabiin mooticha Haazoorii fi Hebeer namicha balbala Qeen sana gidduu hariiroon gaariin tureef gara dunkaana Yaa'eel niitii Hebeer sanaatti miillaan baqate.

¹⁸ Yaa'eelis Siisaaraa simachuuf gad baatee, "Kottu yaa gooftaa koo; kottu ol seeni; hin sodaatin" isaan jette. Innis dunkaana ishee seene; isheenis wayyaa isa irra buuftee dhoksite.

¹⁹ Innis, "Ani dheebodheera; maaloo bishaan naa kenni" jedheen. Isheenis qabee aannanii bantee waan inni dhugu kenniteefii isa dhoksite.

²⁰ Innis, "Balbala dunkaanaa dura dhaabadhu; yoo eenyu iyyuu dhufee, 'Namni as jiraa?' siin jedhe, 'hin jiru' jedhi" isheen jedhe.

²¹ Yaa'eel niitiin Hebeer garuu utuu Siisaaraan hirriba cimaa keessa jiruu qofoo dunkaanaa fi burruusa fudhattee suuta jettee bira geesse. Qofoo sanaanis isa waraantee lafatti hodhite; innis ni du'e.

²² Yommuu Baaraaqi Siisaaraa duukaa bu'ee dhufettis, Yaa'eel isa simachuudhaaf gad baatee, "Kottu nama ati barbaaddu sittan argisiisaa" jetteen. Kanaafuu inni ishee wajjin gara dunkaanichaatti ol seenee Siisaaraa akkuma

illeen isaa qofoodhaan waraanametti reeffa isaa arge.

²³ Waaqnis gaafa sana akka Yaabiin mootiin Kana'aanotaa fuula Israa'elootaa duratti mo'atamu godhe. ²⁴ Harki Israa'elootaas hamma isaan Yaabiin mooticha Kana'aanotaa galaafatanitti jajjabaachaa deeme.

5

Faarfannaa Debooraa

¹ Gaafas Debooraa fi Baaraaqi ilmi Abiinoo'am akkana jedhanii faarfatan:

² "Yommuu ilmaan moototaa Israa'elin hoog-ganan,
yommuu sabni Israa'elis jaallatee of kennutti
WAAQAYYON galateeffadhaa!

³ "Yaa mootota, waan kana dhaga'aa! Bulchitoonnis dhaggeeffadhaa!
WAAQAYYON nan faarfadha; amma illee nan faarfadha;
WAAQAYYO Waaqa Israa'eliif nan weeddisa.

⁴ "Yaa WAAQAYYO, yeroo ati biyya See'iirii baate,
yeroo ati biyya Edoomii kaate,
lafti ni sochoote; samiiwwanis bokkaa,
duumessoonnis bishaan gad roobsan.

⁵ Tulluuwwan fuula WAAQAYYO Waaqa Siinaa duratti,
fuula WAAQAYYO Waaqa Israa'el duratti ni raafaman.

- 6 “Bara ilma Anaat, jabana Shamgaar,
 bara Yaa’eel keessa daandiiwwan ni onan;
 karaa deemtonnis daandii jajal’aa irra deeman.
- 7 Hamma ani Debooraan,
 haadha ta’ee Israa’eliif ka’utti,
 gandoonni Israa’el duwwaa hafu.
- 8 Yommuu isaan waaqota haaraa filatanitti,
 waraanni hamma karra magaalatti dhufe;
 gaachanni yookaan eeboon tokko,
 Israa’eloota kuma afurtama gidduutti hin argamne.
- 9 Garaan koo bulchitoota Israa’el kanneen fedhiidhaan
 saba gidduutti argaman wajjin jira.
 WAAQAYYON leellisaa!
- 10 “Isin warri harroota adaadii yaabbatan,
 warri kooraa baladii qabu irra teessan,
 warri karaa irra deemtan hubadhaa;
- 11 sagalee faarfattootaa dhaga’aa.
 Isaan hojii qajeelummaa WAAQAYYOO,
 hojii qajeelummaa loltoonni isaa Israa’el
 keessatti godhan odeessu.
- “Ergasii saboonni WAAQAYYOO,
 gara karra magaalattiitti gad bu’an.
- 12 ‘Yaa Debooraa! Dammaqi; dammaqi;
 dammaqi; dammaqi; faarfannaas faarfadhu!
- Yaa Baaraaqi! Dammaqi;
 yaa ilma Abiinoo’am booji’amtoota kee
 booji’ii fudhadhu.’

- 13 “Namoonni hafanis, gara warra gurguddaatti
gad bu’an;
sabni WAAQAYYOOS, akka loltuu jabaatti gara
koo dhufe.
- 14 Warri hiddi isaanii Amaaleq keessa jiru tokko
tokkos Efreem dhufan;
Beniyaamis namoota si duukaa bu’an wajjin
ture.
Ajajjoonni loltoota Maakiir,
warri bokkuu ajajjuu qabatanis Zebuuloonii
gad bu’an.
- 15 Hangafoonni Yisaakor Debooraa wajjin turan;
Yisaakor is Baaraaqi wajjin ture;
innis Baaraaqi wajjin gara sululaatti gad
bu’e.
- Gosa Ruubeen gidduu,
qorannoo yaadaa guddaatu ture.
- 16 Ati maaliif mar’achuu isaanii dhaga’uuf jettee
gola bushaayee keessa turte?
- Gosa Ruubeen gidduu,
qorannoo yaadaa guddaa isaatu ture.
- 17 Gili’aad Yordaanos gama taa’e;
Daan maaliif dooniiwwan keessatti hafe?
Aasheer qarqara galaanaatti hafe;
buufata isaa keessas ture.
- 18 Sabni Zebuulon du’aaf of saaxile;
Niftaalemis gaarran biyya isaa irratti akka-
suma godhe.
- 19 “Mootonni dhufanii lolan;
mootonni Kana’aanis Ta’anaakitti
bishaanota Megidoo biratti lolan;
boojuu meetii tokko illee hin fudhanne.
- 20 Samii keessaa urjiiwwan ni lolan;

- adeemsa isaanii irrattis Siisaaraadhaan
lolan.
- 21 Lagni durii, lagni Qiishoon,
lagni Qiishoon sun haxaa'ee isaan fudhate.
Yaa lubbuu ko, jabaadhuu fuul duratti
deemi!
- 22 Kotteen fardeenii guddisee didiche;
ni gulufan; jabeessaniis gulufan.
- 23 Ergamaan WAAQAYYOOS, 'Meerozin abaaraa.
Saba ishees jabeessaatii abaaraa;
akka WAAQAYYO warra jajjabootti ka'uu gargaaru-
udhaaf,
isaan WAAQAYYOON gargaaruudhaaf hin
dhufneetii' jedhe.
- 24 "Yaa'eel niitiin Hebeer Qeenichaa sun
dubartoota hunda keessaa haa eebbifamtu;
isheen dubartoota dunkaana keessa jiraatan
hunda keessaa haa eebbifamtu.
- 25 Inni bishaan kadhate; isheen immoo aannan
kenniteef;
qabee ulfinaatti itittuu dhi'eessiteef.
- 26 Harka ishee gara qofoo dunkaanaatti hiixatte;
harka ishee mirgaatiin burruusa fudhatte;
isheenis Siisaaraa dhoofta mataa isaa bu-
ruqsate;
waraantees illee isaa keessa fullaafte.
- 27 Innis miilla ishee jalatti gombifame;
kufee diriiree.
Miilla ishee jalatti gombifame; ni kufee;
iddoo gombifamettis kufee du'e.
- 28 "Haati Siisaaraa foddaa keessaan gad ilaalte;

qaawwa keessaanis iyyitee,
 ‘Gaariin isaa maaliif dhufuuf lafa irra harkifate?
 Didichuun gaariwwan isaa maaliif ture?’
 jette.

29 Dubartoota ishee keessaa isheen ogeettiin
 deebii kenniteef;

ta’us isheen ofuma isheetiin deebiftee,

30 ‘Isaan boojuu argatanii addaan qoodachuutti
 jiru mitii?

Tokkoon tokkoon namaa dubartii tokko
 tokko

yookaan lama lama argata mitii?

Siisaaraadhaaf uffanni boojuu kan halluudhaan
 faayeffame,

uffanni halluudhaan miidhagfamee hod-
 hame,

morma kootiif immoo uffata akka malee

miidhagfamee hodhame goodu mitii?

Kun hundi boojuu dha.’

31 “Kanaafuu yaa WAAQAYYO, diinonni kee hundi
 haa barbadaa’ani!

Warri si jaallatan garuu akka biiftuu,

ishee humna guutuun baatu sanaa haa
 ta’an.”

Ergasii biyyattiin waggaa afurtama nagaa ar-
 gatte.

6

Gidewoon

1 Israa’eloonni fuula WAAQAYYOO duratti
 waan hamaa hojjetan; innis dabarsee waggaa
 torbaaf harka Midiyaanotaatti isaan kenne.

² Israa'eloonni sababii harki Midiyaanotaa isaanitti jabaateef tulluuwwan irratti, holqaa fi da'annoo jabaa keessatti ofii isaaniitiif iddoo jiraatanii fi iddoo itti da'atan qopheeffatan.

³ Yeroo Israa'eloonni midhaan facaafatan hunda Midiyaanonni, Amaalegoonnii fi namoonni ba'a biiftuu kaan dhufanii isaan weeraru turan.

⁴ Achis qubatanii midhaan hamma Gaazaatti jiru hundumaa balleessan; isaan waan lubbuu qabu hoolota, loon yookaan harroota tokko illee Israa'elootaaf hin hambifne. ⁵ Akkuma tuuta hawwaannisaattis horii fi dunkaana isaanii fudhatanii isaan irra yaa'an. Namootaa fi gaalawwan isaanii lakkaa'uun hin danda'amu ture; isaanis biyya sana barbadeessuudhaaf weeraran. ⁶ Sababii Midiyaanonni akka malee isaan hiyyoomsaniif Israa'eloonni gargaarsa barbaacha gara WAAQAYYOOTTI iyyatan.

⁷ Yeroo Israa'eloonni sababii Midiyaanotaatiif gara WAAQAYYOOTTI iyyatanitti, ⁸ inni raajii akkana jedhee dubbatu tokko isaaniif erge; "WAAQAYYO Waaqni Israa'el akkana jedha: Ani biyya Gibxi, biyya garbummaatii baaseen isin fide. ⁹ Ani humna warra Gibxii fi harka cunqursitootaa jalaa isin furee fuula keessan duraas ari'ee isaan baasee biyya isaanii isinii kenneera. ¹⁰ Isiniinis, 'Ani WAAQAYYO Waaqa keessan; waaqota Amoorotaa kanneen isin biyya isaanii keessa jiraattan sanaa hin waageffatinaa' jedheera. Isin garuu sagalee koo hin dhageenye."

¹¹ Ergamaan WAAQAYYOOS ganda Ofraa jedhamu dhufee qilxuu Yoo'aash namicha sanyii Abii'ezer sanaa jala taa'e; Gidewoon

ilmi Yoo'aash immoo akka Midiyaanonni hin argineef iddoo wayiniin itti cuunfamutti dhoksee qamadii dha'ata ture. ¹² Ergamaan WAAQAYYOS isatti mul'atee, "Yaa loltuu goota nana, WAAQAYYO si wajjin jira" jedheen.

¹³ Gidewoon garuu akkana jedhee deebise; "Garuu yaa gooftaa, utuu WAAQAYYO nu wajjin jiraatee wanni kun hundi maaliif nurra ga'a? Dinqiiwwan isaa kanneen abbootiin keenya, 'WAAQAYYO biyya Gibxiitii nu baaseera' jedhanii nutti himan sun hundi eessa jiru ree? Amma garuu WAAQAYYO nu dhiisee harka Midiyaano-taatti dabarsee nu kenneera."

¹⁴ WAAQAYYO gara Gidewoonitti garagalee, "Humna qabdu kanaan dhaqiitii harka Midiyaanotaa jalaa Israa'eloota bilisa baasi. Anatu si ergaa jira mitii?" jedheen.

¹⁵ Gidewoon garuu, "Yaa Gooftaa, gosti koo sanyii Minaasee keessaa baay'ee dadhabaa dha; anis maatii koo keessaa nama gad aanaa dha. Egaa ani akkamittin saba Israa'el bilisoomsuu danda'a ree?" jedhee gaafate.

¹⁶ WAAQAYYOS, "Ani si wajjin jira; atis Midiyaanota hunda walitti qabdee dhoofta" jedhee deebiseef.

¹⁷ Gidewoonis akkana jedhee deebise; "Yoo ani fuula kee duratti surraa argadhee jiraadhe, kan natti dubbachaa jiru dhugumaan si'i ta'uu mal-lattoo na argisiisi. ¹⁸ Maaloo hamma ani deebi'ee aarsaa koo fidee fuula kee duratti dhi'eessutti hin deemin."

WAAQAYYOS, "Ani hamma ati deebitutti sin eega" jedheen.

19 Gidewoon gara mana isaa deemee ilmoo re'ee tokko qalee qopheessee daakuu iifi tokkoo fuudhee buddeena raacitii hin qabne tolche. Foon sanas gundoo irra kaa'ee bishaan foon sanaa immoo okkoteetti naqee fiduudhaan qilxuu jalatti aarsaa isaaf dhi'eesse.

20 Ergamaan Waaqaas, "Foonii fi Maxinoo kana fuudhiitii kattaa kana irra kaa'i; bishaan isaa immoo dhangalaasi" jedhe. Gidewoonis akkasuma godhe.

21 Ergamaan WAAQAYYOO sunis fiixee ulee harka isaa tureetiin foonii fi Maxinoo sana tuqe. Ibiddi kattaa keessaa ba'ee foonii fi Maxinoo sana nyaate. Ergamaan WAAQAYYOOOS fuula isaa duraa dhabame. 22 Gidewoon yommuu akka ergamaa WAAQAYYOO arge beeketti, "Wayyoo, yaa WAAQAYYO Gooftaa! Ani ifaan ifatti ergamaa WAAQAYYOO argeeraatii!" jedhe.

23 WAAQAYYO garuu, "Nagaan siif haa ta'u! Hin sodaatin, ati hin duutuutii" jedheen.

24 Kanaafuu Gidewoon WAAQAYYOOF achitti iddoo aarsaa ijaaree, "WAAQAYYO Nagaa dha" jedhee moggaase. Iddoon aarsaa kun hamma har'aatti lafa Abii'ezerootaa irra iddoo Ofraa jedhamu dhaabateera.

25 WAAQAYYO halkanuma sana akkana isaan jedhe; "Karra loon abbaa keetii keessaa korma lammaffaa kan waggaa torba guute tokko fuudhi. Iddoo aarsaa kan abbaan kee Ba'aaliif tolche diigi; utubaa Aasheeraa kan isa bira dhaabames jigsi. 26 Fiixee gaara kanaa irrattis WAAQAYYO Waaqa keetiif iddoo aarsaa ba-reedaa isaa tolchi. Qoraan utubaa Aasheeraa

kan jigsite sanattis fayyadamii korma lammaffaa sana aarsaa gubamu godhiitii dhi'eessi."

²⁷ Gidewoonis hojjettoota isaa keessaa nama kudhan fudhatee akkuma WAAQAYYO isatti hime sana godhe. Garuu waan maatii isaatii fi namoota magaalaa sana jiraatan sodaateef guyyaa adiin gochuu irra halkan filate.

²⁸ Ganama barii yommuu namoonni magaalaa sanaa hirribaa ka'anitti iddoon aarsaa Ba'aal diigamee, utubaan Aasheeraas kufee kormi lam-maffaan iddoo aarsaa haaraa tolfame sana irratti qalamee ture!

²⁹ Isaanis, "Eenyutu waan kana hojjete?" jedhanii wal gaafatan.

Yommuu gad fageenyaan qoratanittis, "Gidewoon ilma Yoo'aashitu waan kana godhe" jedhan.

³⁰ Namoonni magaalaa sanaas Yoo'aashiin, "Ilma kee gad baasi. Inni sababii iddoo aarsaa Ba'aal diigee utubaa Aasheeraas jigseef ajjeefamuu qaba" jedhan.

³¹ Yoo'aash garuu saba aariidhaan guutamee isa marse sanaan akkana jedhe; "Isin Ba'aaliif falmuu barbaaddu? Isas oolchuu feetuu? Namni isaaf falmu yoo jiraate inni ganama haa du'u! Ba'aal utuu dhugumaan Waaqa ta'ee yommuu namni tokko iddoo aarsaa isaa diigu inni of irraa dhowwuu danda'a ture." ³² Kanaafuu isaan sababii inni iddoo aarsaa isaa jalaa diigeef, "Ba'aal mataan isaa haa falmatu" jechuudhaan Gidewooniin, "Yerub-Ba'aal" jedhanii waaman.

³³ Ergasiis Midiyaanonni hundi, Amaaleqoonnii fi namoonni karaa ba'a biiftuu humna

isaanii walitti dabalatanii Yordaanos ce'uudhaan Sulula Yizri'eel keessa qubatan. ³⁴ Hafuurri WAAQAYYOOS dhufee Gidewoon irra bu'e; innis akka Abii'ezeroonni isa duukaa bu'aniif waa-muuf malakata afuufe. ³⁵ Guutummaa Mi-naasee keessas ergamoota ergate; isaanis isa duukaa bu'uuf walitti qabaman; akkasumas gara Aasheer, Zebuuloonii fi Niftaalemitti ergate; isaanis jara simachuuf gad yaa'an.

³⁶ Gidewoonis Waaqaan akkana jedhe; "Yoo ati akkuma waadaa galtetti harka kootiin Israa'el furte, ³⁷ kunoo, ani wayyaa rifeensa hoolaa irraa hojjetame tokko oobdii irra nan diriirsa. Yoo rifeensa hoolaa sana qofa irra fixeensi bu'ee lafti immoo goggogaa ta'e, ani akka ati akkuma jette sana harka kootiin Israa'el furtu nan beeka." ³⁸ Wannii sunis akkasuma ta'e. Gidewoonis guyyaa itti aanu ganamaan ka'e; yeroo inni wayyaa rifeensa hoolaa irraa hojjetame sana micciirettis bishaan waciitii guutuutu keessaa cuunfame.

³⁹ Kana irratti Gidewoon Waaqaan, "Natti hin dheekkamin. Amma illee waan tokkon si gaafadha. Akka ani rifeensa hoolaa sana irratti yaalii biraa godhuuf naa eeyyami. Amma immoo rifeensa sana goggogsiitii fixeensa lafatti uffisi." ⁴⁰ Waaqnis halkan sana akkasuma godhe. Rifeensa hoolaa sana qofatu goggogaa ture; lafti guutuun fixeemsaan haguugamee ture.

7

Gidewoon Midiyaanota Mo'ate

¹ Yerub-Ba'aal namichi Gidewoon jedhamu sunii fi namoonni isaa hundi ganama ka'anii burqaa Harood bira qubatan. Qubanni Midiyaanotaa iddoo namoonni Gidewoon qubatan sanaan karaa kaabaatiin gaara Mooree bira sulula keessa ture. ² WAAQAYYOS Gidewooniin akkana jedhe; "Akka ani Midiyaanota dabarsee harka isaaniitti hin kennineef Israa'eloonni si wajjin jiran akka male baay'ee dha. Akka sabni Israa'el, 'Jabina kootu na oolche' jedhee natti hin koorreef, ³ 'Namni sodaatee hollate kam iyyuu Tulluu Gili'aad dhiisee gara mana isaatti haa deebi'u' jedhiitii amma sabatti himi." Kanaafuu namoonni kuma digdamii lama deebi'anii kuma kudhan achitti hafan.

⁴ WAAQAYYO garuu Gidewooniin akkana jedhe; "Amma iyyuu namoota baay'eetu jira. Isaan fudhadhuutii gara bishaaniitti gad bu'i; ani achitti isaan gargari siif fo'a. Yoo ani, 'Inni kun si wajjin ni deema' jedhe, inni ni deema; yoo ani, 'Inni kun si wajjin hin deemu' jedhe garuu inni hin deemu."

⁵ Kanaafuu Gidewoon namoota gara bishaaniitti gad buuse. WAAQAYYOS achitti, "Warra akkuma sareetti arrabaan bishaan dhugan, warra jilbeenfatani dhugan irraa gargari baasi" isaan jedhe. ⁶ Namoonni dhibba sadii konyee isaaniitiin waraabbatani dhugan. Warri hafan hundi garuu dhuguuf jilbeenfatan.

⁷ WAAQAYYO Gidewooniin, "Ani namoota harka isaaniitiin dhugan dhibba sadan kanaan si furee Midiyaanota dabarsee harka keetti nan kenna.

Warri kaan hundi gara qe'ee isaaniitti haa deebi'an" jedheen. ⁸ Kanaafuu Gidewoon akka Israa'eloonni hafan hundi gara dunkaana isaaniitti deebi'an godhee namoota dhibba sadan garuu turfate; isaanis warra kaan irraa galaa fi malakata fudhatan.

Qubanni Midiyaanotaas Gidewooniin gad sulula keessa ture. ⁹ Halkanuma sana WAAQAYYO Gidewooniin akkana jedhe; "Ka'iitii qubata sanatti gad bu'i; ani dabarsee harka keetti siifin kennaatii. ¹⁰ Ati yoo gad bu'uu sodaatte garuu tajaajilaa kee Fuuraa wajjin gara qubata sanaatti gad bu'iitii ¹¹ waan isaan dubbachaa jiran dhaga'i. Sana booddee qubata sana ruku-tuudhaaf jabina ni argatta." Kanaafuu innii fi tajaajilaan isaa Fuuraan gara moggaa qubata sanaatti gad bu'an. ¹² Midiyaanonni, Amaaleqoonnii fi namoonni ba'a biiftuutii dhufan hundi akkuma hoomaa hawwaannisaa walitti gobbatanii sululicha keessa qubatani turan. Baay'inni gaalawwan isaaniis akkuma cirracha qarqara galaanaa lakkoobsa hin qabu ture.

¹³ Gidewoonis utuu namichi tokko waa'ee abjuu isaa michuu ofii isaatti himuu achi ga'e. Namichi sunis akkana jedhe; "Ani abjuu tokko nan abjoodhe; kunoo maxinoo garbuu tokko gangalachaa dhufee qubata Midiyaanotaa irra bu'e. Innis dhufee akka dunkaanni jiguuf humnaan dha'e; dunkaanni sunis ni kufe."

¹⁴ Michuun isaas deebisee, "Kun goraadee Gidewoon ilma Yoo'aash Israa'elichaati malee waan biraa miti. Waaqnis Midiyaanotaa fi

guutummaa qubata sanaa dabarsee harka Gidewoonitti kenneera” jedhe.

¹⁵ Gidewoon yommuu abjuu sanaa fi hiikkaa isaa dhaga’etti Waaqaaf sagade. Gara qubata Israa’elootaattis deebi’ee, “Ka’aa! WAAQAYYO qubata Midiyaanotaa dabarsee harka keessanitti kenneeraa” jedhe. ¹⁶ Innis namoota dhibba sadan garee sadiitti qooduudhaan, harka hunda isaaniitti malakataa fi okkotee guci keessa jiru qabachiise.

¹⁷ Gidewoonis akkana isaaniin jedhe; “Na ilaalaa; waan ani hojjedhus hojjedhaa; yommuu ani qarqara qubatichaatti dhi’aadhutti qalbeef-fadhaatii waanuma ani godhu godhaa. ¹⁸ Yeroo anii fi warri na wajjin jiran hundii malakata keenya afuufnutti, isinis naannoo qubatichaa hundatti afuufaatii, ‘WAAQAYYOO, Gidewoonifis’ jedhaa iyyaa.”

¹⁹ Gidewoonii fi namoonni isa wajjin turan dhibbi sun akkuma waardiyyoonni wal geeddaraniin jalqaba eegumsa walakkaa halkaniitti qarqara qubata sanaa bira ga’an. Isaanis malakata isaanii afuufanii okkotee harka isaanii jiru caccabsan. ²⁰ Gareen sadanuu malakata isaanii afuufanii okkotee harka isaanii jiru caccabsan. Harka bitaatti guca, harka mirgaatti immoo malakata afuufan qabatanii, “Goraadee WAAQAYYOOTII fi Gidewoon!” jedhanii iyyan. ²¹ Tokkoon tokkoon namaas naannoo qubatichaatti iddoo kennameef qabate; Midiyaanonni hundis iyyaa baqatan.

²² Yeroo malakanni dhibbi sadan sun afuufametti WAAQAYYO akka namni qubata sana

keessa ture tokko tokkoon goraadee isaa walitti luqqifatu godhe; raayyaan waraanaas karaa Zereeraatiin gara Beet Shiixaatti, isa biras darbanii hamma daarii Abeel Mehoolaa ishee Xabaati bira jirtu sanaatti baqatanii deeman. ²³ Israa'eloonnis Niftaalem, Aasheerii fi Mi-naasee hundumaa keessaa waamanii Midiyaanota of dura ari'an. ²⁴ Gidewoonis guutummaa biyya gaaraa Efreemitti ergamoota ergee, "Kot-taa Midiyaanotatti duulaatii bishaanota hamma Beet Baaraatti jiranii fi laga Yordaanos isaan dursaatii qabadhaa" jedhe.

Kanaafuu namoonni Efreem hundi ba'anii bishaanota hamma Beet Baaraatti jiranii fi laga Yordaanos qabatan. ²⁵ Akkasumas hooggan-toota Midiyaanotaa lamaan jechuunis Hereebii fi Ze'eebin qabatan. Hereeb kattaa Hereeb biratti Ze'eeb immoo iddoo wayinii itti cuunfan kan Ze'eebiitti ajjeesan. Isaanis Midiyaanota ari'anii mataa Hereebii fi mataa Ze'eeb gara gama laga Yordaanos Gidewoonitti fidan.

8

Zaabiheelii fi Zalmunaa

¹ Namoonni Efreem, "Ati maaliif akkana nu goote? Yeroo Midiyaanin dha'uuf duultetti maaliif nu hin waamin?" jedhanii Gidewoon gaafatan. Akka malees isatti dheekkaman.

² Inni immoo akkana jedhee deebiseef; "Wanni ani hojjedhe yoo waan isin hojjettaniin wal bira qabame gatii maalii qaba? Qarmiin wayinii Efreem oomisha wayinii Abii'ezer sana hunda

hin caaluu? ³ Waaqni hooggantoota Midiyaanootaa jechuunis Hereebii fi Ze'eebin dabarsee harka keessanitti kenneera. Egaa ani waan isin hojjettaniin wajjin kan wal qixxaatu maal hojjechuun danda'a ture?" Yommuu inni waan kana jedhettis aariin isaan isatti aaran ni qabanaa'e.

⁴ Gidewoonii fi namoonni isa wajjin turan dhibbi sadan dhufanii Yordaanos ce'an; isaan akka malee dadhaban iyyuu ittuma fufanii jara ari'an. ⁵ Innis namoota Sukootiitiin, "Loltoota kootiif buddeena kennaa; isaan baay'ee na durraa dadhabaniiruutii; ani amma iyyuu mootota Midiyaanootaa jechuunis Zebaa fi Zalmunaa ari'aa jira" jedhe.

⁶ Qondaaltonni Sukoot garuu, "Loltoota keetiif nu buddeena kan kenninu ati Zebaa fi Zalmunaa harka keetti galfatteertaa?" jedhaniin.

⁷ Gidewoonis deebisee, "Tole kaa, yommuu Waaqayyo dabarsee Zebaa fi Zalmunaa harka kootti kennutti ani qoraattii gammoojjiitii fi arangamaadhaan foon keessan ciccira" jedheen.

⁸ Achiis gara namoota Phenuu'eel dhaqee akkuma warra duraa sana kadhatetti isaanis gaafate; isaan garuu akkuma warri Sukoot deebisanitti deebii kennan. ⁹ Kanaafuu inni namoota Phenuu'eeliin, "Ani yeroo mo'adhee deebi'utti gamoo kana nan jigsa" jedhe.

¹⁰ Yeroo sanatti Zebaa fi Zalmunaan loltoota isaanii kanneen kuma kudha shanitti hedaman wajjin iddoo Qarqari jedhamu turan; isaan kunneenis loltoota namoota ba'a biiftuutii walitti qabaman keessaa hafan hundaa dha; warri goraadee hidhatan kummi kudha lama dhumanii

turaniitii. ¹¹ Gidewoonis karaa warra ba'a Noobaahiitii fi Yogbihaatiin dunkaana keessa jiraatanii ba'ee loltoota homaa hin bir'atin dha'e; raayyaan waraanaa sun of dagatee tureetii.

¹² Mootonni Midiyaan lamaan jechuunis Zebaa fi Zalmunaan ni baqatan; Gidewoon garuu ari'ee isaan qabate; loltoota isaaniis gargari bittinneesse.

¹³ Ergasii Gidewoon ilmi Yoo'aash karaa Malkaa Herees ba'ee duulaa gale. ¹⁴ Innis dargaggeessa Sukoot tokko qabee qorate; dargaggeessi sunis maqaa qondaaltota Sukootii fi maanguddoota magaalattii walumatti maqaa nama torbaatamii torba barreessee kenneef.

¹⁵ Gidewoonis dhufee namoota Sukootiin, "Zebaa fi Zalmunaan isin, 'Nu namoota kee warra dadhabaniif buddeena kan kenninu ati Zaabiheelii fi Zalmunaa harka keetti galfatteertaa?' jettanii waa'ee isaanii natti qoostan sun kunoo ti" jedhe.

¹⁶ Innis maanguddoota magaalaa sanaa fuudhee qoraattii fi arangamaa gammoojjiitiin adabuudhaan namoota Sukootiitiif barumsa kenne.

¹⁷ Gamoo Phenuu'eelis jigsee namoota magaalattii fixe.

¹⁸ Ergasiis inni, "Namoonni isin Taabooritti fixxan warra akkamiitii?" jedhee Zebaa fi Zalmunaa gaafate.

Isaanis, "Namootuma akka keessanii kanneen hundi isaanii ilmaan mootii fafakkaatanii dha" jedhaniin.

¹⁹ Gidewoonis deebisee, "Isaan obboloota koo ilmaanuma haadha kootii turan. Dhugaa WAAQAYYO jiraataa, utuu isin isaan ajjeesuu baattanii ani isin hin ajjeesu ture" jedhe. ²⁰ Innis

gara Yeteer ilma isaa hangaftichaatti garagalee, “Ka’iitii isaan fixi!” jedheen. Yeeteer garuu sababii ijoollee ta’eef sodaatee goraadee isaa hin luggifanne.

²¹ Ergasiis Zebaa fi Zalmunaan, “Ka’iitii atumti nu ajjeesi; ‘Jabinni namaa akkuma dhagna isaatii’” jedhaniin. Gidewoonis ka’ee isaan ajjeese; faaya morma gaalawwan isaaniis fudhate.

Efuudii Gidewoon

²² Namoonni Israa’elis Gidewooniin, “Ati waan harka Midiyaanotaa jalaa nu baaftaaf ati, ilmi keetii fi ilmi ilma keetii nu bulchaa” jedhan.

²³ Gidewoon garuu, “Ani isin hin bulchu; ilmi koos isin hin bulchu. WAAQAYYOTU isin bulcha” isaaniin jedhe. ²⁴ Innis, “Ani waa tokko isin kadhada; kunis akka tokkoon tokkoon keessan gooda boojuu keessanii irraa lootii naa kennitanii dha” jedhe. Lootii warqee kaa’achuun bartee Ishmaa’eelootaa tureetii.

²⁵ Isaanis, “Nu gammachuudhaan kennina” jedhanii deebisan. Kanaafuu wayyaa lafa irra diriirsanii tokkoon tokkoon namaa boojuu isaa irraa lootii itti darbate. ²⁶ Amartiin warqee kan inni kadhate saqilii kuma tokkoo fi dhibba torba yookaan kiiloo giraamii kudha sagalii fi walakkaa ulfaata ture; kunis waan mormatti hidhatan, uffata diimaa dhiilgee kan mootonni Midiyaan uffatanii fi foncaa morma gaalawwan isaanii irra ture hin dabalatu. ²⁷ Gidewoonis warqee sanaan dirata tolchee magaalaa itti dhalate Ofraa keessa kaa’e. Israa’eloonni hundis

achitti efuudicha waaqeffachuudhaan sagaagan. Kunis Gidewooniif maatii isaatti kiyyoo ta'e.

Gidewoon Du'uu Isaa

²⁸ Midiyaanonnis akkasiin fuula Israa'elootaa duratti mo'ataman; lammatas mataa isaanii ol hin qabanne. Biyyattiinis bara Gidewoon keessa waggaa afurtama nagaa argatte.

²⁹ Yerub-Ba'aal ilmi Yoo'aash achi jiraachuuf gara mana ofii isaatti deebi'e. ³⁰ Inni sababii nitota baay'ee fuudheef ilmaan torbaatama qabature. ³¹ Saajjatoon isaa kan Shekem keessa jiraachaa turtes ilma deesseefii turte; innis Abimelek jedhee isa moggaase. ³² Gidewoon ilmi Yoo'aash bara dheeraa jiraatee du'e. Innis Ofraa biyya Abii'ezeroootaa keessatti, lafa awwaala abbaa isaa Yoo'aashitti awwaalame.

³³ Akkuma Gidewoon du'een Israa'eloonni amma illee Ba'aal wajjin sagaagan. Ba'aal Beriitinis Waaqa isaanii godhatanii ³⁴ WAAQAYYO Waaqa isaanii kan harka diinota isaanii hundumaa jalaa isaan baase sana dagatan. ³⁵ Isaanis maatii Yerub-Ba'aaliif jechuunis Gidewooniif waan gaarii inni isaaniif godhe hunda yaadatani arjummaa hin gooneef.

9

Abiimelek

¹ Abiimelek ilmi Yerub-Ba'aal gara obboloota haadha isaa kanneen Shekem keessa jiraatani dhaqee isaanii fi gosa haadha isaa hundaan

akkana jedhe; ² “Jiraattota Sheekem hundumaan, ‘Kam isinii wayya? Yoo ilmaan Yerub-Ba’aal torbaatamni isin bulchan moo yoo namni tokko isin bulche wayya?’ jedhaa gaafadhaa. Akka ani foonii fi dhiiga keessan ta’e immoo yaadadhaa.”

³ Obbolloonni haadha isaas dubbii kana gurra Sheekemotaatiin ga’an; garaan isaaniis gara Abimelek goruu kajeele; isaan, “Inni obboleessa keenya” jedhaniiruutii. ⁴ Isaanis mana sagadaa Ba’aal Beriit keessaa meetii gara giraamii dhibba saddeet ulfaatu kennaniif; Abiimelekis meetii sanaan kashlabboota isa faana bu’an qaxarate. ⁵ Gara mana abbaa isaa kan Ofraatti argamuu dhagee obboloota isaa ilmaan Yerub-Ba’aal torbaatama dhagaa tokko irratti qale. Yootaam ilmi Yiruuba’aal quxisuun garuu dhokatee isa jalaa miliqe. ⁶ Namoonni Sheekemii fi Beet Miiloo hundi Abiimelekin moosisuuf jedhanii Sheekemitti utubaa mukaa guddaa tokko biratti walitti qabaman.

⁷ Yootaam yommuu wanni kun itti himametti fiixee Gaara Gerziimitti ol ba’ee sagalee guddaadhaan akkana isaaniin jedhe; “Yaa jiraattota Sheekem, akka Waaqni isin dhaga’uuf na dhaggeeffadhaa. ⁸ Gaaf tokko mukkeen mootii moosifachuuf ba’an; isaanis muka ejersaatiin, ‘Mootii nuu ta’i’ jedhan.

⁹ “Mukni ejersaa garuu, ‘Ani mukkeen hunda olitti raafamuudhaaf jedhee zayitii koo kan Waaqnii fi namni ittiin kabajaman dhowwadhuu ree?’ jedhee deebise.

10 “Itti aansaniis mukkeen muka harbuutiin, ‘Kottuutii mootii nuu ta’i’ jedhan.

11 “Mukni harbuu garuu deebisee, ‘Ani mukkeen hundaa olitti ba’ee raafamuuf jedhee ija koo mi’aawaa fi gaarii sana kennuu dhiisuu ree?’ jedhe.

12 “Mukkeenis muka wayiniitiin, ‘Kottuutii mootii nuu ta’i’ jedhan.

13 “Mukni wayinii garuu deebisee, ‘Ani mukkeen hundaa olitti ba’ee raafamuuf jedhe daad-hii wayinii kootii kan Waaqaa fi nama gammachiisu sana kennuu dhiisuu?’ jedhe.

14 “Dhuma irrattis mukkeen hundi muka qoraattiitiin, ‘Kottuutii mootii nuu ta’i’ jedhan.

15 “Mukni qoraattiis mukkeeniin, ‘Isin yoo dhugumaan na moosifachuu feetan, kottaatii gaaddisa koo jalatti da’eeffadhaa; yoo akkas ta’uu baate garuu ibiddi muka qoraattii keessaa ba’ee birbirsa Libaanoon haa barbadeessu!’ jedhe.

16 “Eгаа isin Abiimelekin moosisuun keessan yoo karaa dhugaatii fi amanamummaan ta’e, yoo Yerub-Ba’aalii fi maatii isaatiif waan gaarii gochuuf ta’e, yoo waan isaaf malu isaaf gochuuf ta’e, ¹⁷ abbaan koo lubbuu isaa du’aaf saaxilee harka Midiyaanotaa jalaa isin baasuuf isinii loleeraatii; ¹⁸ isin garuu har’a maatii abbaa kootti kaatanii ilmaan isaa jechuunis nama torbaatama dhagaa tokko irratti qaltan; sababii inni fira keessan ta’eef Abiimelek ilma garbittii sana namoota Sheekem irratti moosifan; ¹⁹ eгаа yoo isin har’a dhugaa fi amanamummaadhaan Yerub-Ba’aalii fi maatii isaatiif waan gaarii

gootan, isin Abiimelekitti gammadaa; innis isinitti haa gammadu! ²⁰ Akkas ta'uu baannaan garuu ibiddi mana Abiimelekii ba'ee namoota Sheekemii fi Beet Miiloo haa fixu; akkasumas ibiddi namoota Sheekemii fi Beet Miiloo biraa ba'ee Abiimelekin haa balleessu!”

²¹ Yootaamis Bi'eeritti baqatee sababii obboleessa isaa Abiimelekin sodaateef achuma jiraate.

²² Erga Abiimelek waggaa sadii Israa'el bulchee booddee, ²³ Waaqnis Abiimelekii fi namoota Sheekem gidduutti hafuura hamaa erge; Sheekemonnis Abiimelekitti daba hojjetan. ²⁴ Waaqnis yakka ilmaan Yerub-Ba'aal torbaataman sanatti hojjetamee fi dhiiga isaanii kan dhangalaafame sanaaf, Abiimelek obboleessa isaanii kan isaan qale sanaa fi namoota Sheekem kanneen akka inni obbolloota isaa fixuuf isa gargaaran sana haaloo ba'uuf waan kana godhe. ²⁵ Namoonni Sheekemis akka isaan riphanii isa eegataniif fiixee gaaraa irra namoota kaa'atan; isaanis nama achiin darbu hunda saamaan; wanni kunis Abiimelekitti odeeffame.

²⁶ Yeroo kanatti Ga'aal ilmi Ebeed obbolloota isaa wajjin gara Sheekem dhufe; Sheekemonnis isa abdatan. ²⁷ Isaanis erga gara lafa qotiisaa wayiniitti ba'anii wayinii walitti qabatani booddee cuunfanii galma waaqa tolfamaa isaaniitti ayyaana ayyaanefatan. Nyaatanii dhuganiis Abiimelekin abaan. ²⁸ Ga'aal ilmi Ebeedis akkana jedhe; “Akka nu isaaf bulluuf Abiimelekii fi Sheekem eenyu? Abiimelek ilma Yerub-Ba'aal mitii? Zebulis itti aanaa isaa mitii?”

Isin namoota Hamoor abbaa Sheekem tajaajilaa! Nu maaliif Abiimelekin tajaajillaa? ²⁹ Utuu sabni kun ajaja koo jala jiraatee silaa ani Abiimelekin lafa irraa nan balleessa ture; ‘Waraana kee dabaladhuutii gad ba’i!’ isaan nan jedhas ture.”

³⁰ Zebul bulchaan magaalattii yeroo waan Ga’aal ilmi Ebeed jedhe dhaga’etti akka malee aare. ³¹ Akkana jedhees dhoksaadhaan gara Abimelekitti ergamoota erge; “Ga’aal ilmi Ebeedii fi obbollooni isaa gara Sheekem dhufanii saba magaalaa sitti kakaasaa jiru. ³² Kanaafuu atii fi namoonni kee halkaniin baatanii lafa qotiisaa keessa riphuu qabdu. ³³ Ganama akkuma aduun baateenis magaalaa sana cabsaa seenaa. Yommuu Gala’aalii fi namoonni isaa sitti dhufanittis waan harki kee hojjechuu malu kam iyyuu hojjedhu.”

³⁴ Abiimelekis namoota isa wajjin turan hunda wajjin halkaniin ka’ee garee afuritti goodamuudhaan Shekemitti dhi’aatee riphe. ³⁵ Akkuma Ga’aal ilmi Ebeed ba’ee karra magaalaa sanaa irra dhaabateen, Abiimelek namoota isaa wajjin iddoo riphee ture sanaa itti gad ba’e.

³⁶ Ga’aal yommuu isaan argetti Zebuliin, “Kunoo namoonni fiixee gaarranii irraa gad dhufaa jiru!” jedhe.

Zebulis deebisee, “Gaaddisa tulluuwwaniitu namoota sitti fakkaate” jedheen.

³⁷ Ga’aal garuu ammas deebisee, “Ilaali; namoonni handhuura lafaatii dhufaa jiru; gaareen tokkos karaa muka abdaariitiin dhufaa jira” jedhe.

³⁸ Zebulis, “Ati kan, ‘Akka nu isaaf bulluuf Abiimelek kun eenyu?’ jette, oduun kee sun amma meerre? Namoonni ati tuffatte isaan kana mitii? Mee ba’iitii jara loli kaa!” jedheen.

³⁹ Kanaafuu Ga’aal namoota Sheekem hoogganee Abiimelekin loluuf ba’e. ⁴⁰ Abiimelekis isa ari’ee; innis duraa baqate; namoonni baay’eenis madaa’anii hamma karra magaalattiitti harca’an. ⁴¹ Abiimelek Aruumaa keessa ture; Zebul immoo Ga’aalii fi obboloota isaa ari’ee Sheekem keessaa baase.

⁴² Guyyaa itti aanu namoonni Sheekem dirreetti ba’an; wanni kunis Abiimelekitti himame. ⁴³ Innis namoota isaa fudhatee garee sadiitti qoodee dirree irratti riphee eeggate. Yeroo namoota magaalaa ka’anii dhufaa jiran argettis isaan loluudhaaf ka’e. ⁴⁴ Abiimelekii fi gareen isa wajjin turan gara karra magaalattiitti gugatan. Gareen hafan lamaan immoo gara warra dirree irratti ba’anii turaniitti figanii isaan fixan. ⁴⁵ Abiimelek gaafas guyyaa guutuu lolee magaalattii qabate; jiraattota ishees fixee magaalattii illee barbadeessee soogidda itti facaase.

⁴⁶ Namoonni gamoo Sheekem keessa jiraatan yommuu waan kana dhaga’anitti gara da’annoo mana sagadaa Elbiriititti ol galan. ⁴⁷ Abiimelekis yommuu akka namoonni Sheekem achitti walitti qabaman dhaga’etti, ⁴⁸ namoota isaa hundumaa wajjin Tulluu Zalmoonitti ol ba’e. Abiimelekis qottoo harkatti qabatee dameewwan mukaa mummuree ol fuudhee gatiittii isaatti baate. Namoota isa wajjin jiraniinis, “Dafaa! Waanuma

anaa godhu argitan sana godhaa!” jedhe.
⁴⁹ Namoonni hundinuus dameewwan mukaa mummuratani Abiimelekin duukaa bu’an. Dameewwan sanas da’annoo Sheekemonni itti baqatan sanatti irkisanii ibidda itti qabsiisan. Kanaafuu namoonni gamoo Sheekem keessa turan hundinuu dhiironnii fi dubartoonni gara kuma tokko ta’an dhuman.

⁵⁰ Ergasiis Abiimelek gara Tebez dhaqee magaalaa sana marsee qabate. ⁵¹ Ta’us waan gamoon jabaan tokko magaalaa sana keessa tureef jiraattonni magaalaa sanaa dhiiraa dubartiin utuu hin hafin itti baqatan. Keessaanis ofitti cufanii bantii isaatti ol ba’an. ⁵² Abiimelekis dhufee gamoo sana dha’e; yommuu inni ibiddaan gubudhaaf balbala gamoo sanaatti dhi’aatetti garuu, ⁵³ dubartiin tokko gubbaadhaa majii dhagaa itti gad dhiiftee buqqee mataa isaa cabsite.

⁵⁴ Innis dafee dargaggeessa mi’a lolaa baatuuf tokko waamee, “Akka isaan, ‘dubartiitu isa ajjeese’ jechuu hin dandeenyeef goraadee kee luqqifadhuu na ajjeesi” jedheen. Kanaafuu dargaggeessi sun isa waraane; innis ni du’e. ⁵⁵ Israa’eloonnis yommuu akka Abiimelek du’e arganitti gara mana isaaniitti deebi’an.

⁵⁶ Akkasiin Waaqni hammina Abiimelek obboloota isaa torbaatama qaluudhaan abbaa ofiitti hojjeteef gatii hojii isaa kenneef. ⁵⁷ Akkasumas Waaqni hammina namoonni Sheekem hojjetan hunda matuma isaaniitti deebise. Abaarsi Yootaam ilma Yerub-Ba’aalis isaan irra ga’e.

10

Toolaa

¹ Erga Abiimelek du'ee booddee namichi gosa Yisaakor, Toolaan ilmi Phuwaa ilmi Doodoo Israa'el baraaruuf ka'e. Innis biyya gaaraa Efreem keessa Shaamiir jiraate. ² Tolaan waggaa digdamii sadii Israa'elin bulche; ergasiis du'ee Shaamiiritti awwaalame.

Yaa'iir

³ Isatti aanee Yaa'iir namichi gosa Gili'aad ka'ee waggaa kudha lama Israa'elin bulche; ⁴ innis ilmaan soddoma kanneen harroota soddoma yaabbatan qaba ture. Isaanis magaalawwan hamma har'aatti gandoota Yaa'iir jedhaman soddoma Gili'aad keessaa qabu turan. ⁵ Yaa'iiris du'ee Qaamonitti awwaalame.

Yiftaa

⁶ Ammas Israa'eloonni fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjetan. Ba'aalii fi Ash-tooreti akkasumas waaqota Sooriyaa, Siidoonaa, Mo'aab, Amoonii fi kan Filisxeem waqeffatan. Waan Israa'eloonni WAAQAYYON dhiisanii isa waqeffachuu didaniif, ⁷ inni isaanitti dheekkame. Dabarsees harka Filisxeemotaatii fi Amoonotaatti isaan gurgure; ⁸ isaanis bara sana ijoollee Israa'el gad cabsanii cunqursan. Israa'eloota biyya Amoorotaa kan Gili'aad keessa karaa ba'aatiin laga Yordaanos bira jiraatan hundumaa waggaa kudha saddeet akka malee cunqursan. ⁹ Amoononnis gosa Yihuudaa, gosa Beniyaamii fi mana Efreem waraanuudhaaf laga Yordaanos ce'an. Israa'eloonnis akka

malee raafaman. ¹⁰ Kanaafuu Israa'eloonni, "Nu si Waaqa keenya dhiifnee Ba'aal waaqef-fachuudhaan yakka sitti hojjenneerra" jedhanii WAAQAYYOTTI iyyatan.

¹¹ WAAQAYYOS akkana jedhee deebiseef; "Yeroo warri Gibxi, Amooronni, Amoononni, Filisx-eemonni, ¹² Siidoononni, Amaaleqoonnii fi Maa'oononni isin cunqursinaan isin natti iyyatanitti ani harka isaanii jalaa isin hin baafnee? ¹³ Isin garuu na dhiiftanii waaqota biraa waaq-effattan; kanaafuu ani si'achi isin hin baasu. ¹⁴ Deemaatii waaqota filattan sanatti iyyadhaa. Yommuu isin rakkattan isaanumti isin haa oolchan!"

¹⁵ Israa'eloonnis WAAQAYYOON, "Nu cubbuu hojjenneera. Ati waan feete nu godhi; amma garuu maaloo nu baasi" jedhan. ¹⁶ Isaanis waaqota ormaa gidduu isaaniitii balleessanii WAAQAYYOON waaqeffatan. Innis ergasii dhiphina Israa'el cal'isee ilaaluu hin dandeenye.

¹⁷ Yeroo Amoononni Gili'aaditti wal ga'anitti Israa'eloonnis wal ga'anii Miisphaa qubatan. ¹⁸ Hooggantoonni namoota Gili'aadis, "Namni jalqabatti Amoonotatti waraana banu inni jiraatotota Gili'aad hundaaf hoogganaa ta'a" waliin jedhan.

11

¹ Yiftaan namichi gosa Gili'aad sun goota ture. Abbaan isaa Gili'aad jedhama; haati isaa immoo sagaagaltuu turte. ² Niitiin Gili'aadis Gili'aadiif ilmaan deesse; isaanis yommuu guddatanitti

Yiftaadhaan, “Ati waan dubartii biraa irraa dha-latteef dhaala tokko illee maatii keenya irraa hin argattu” jedhanii isa ari’an. ³ Kanaafuu Yiftaan obboloota isaa duraa baqatee biyya Xoob jedhamu keessa jiraate; gareen kashlabbootaa naannoo isaatti walitti qabamanii isa duukaa bu’an.

⁴ Yeroo xinnoo booddee, yommuu Amoononni saba Israa’elitti waraana kaasanitti, ⁵ maanguddoonni Gili’aad Yiftaa barbaacha gara Xoob deeman. ⁶ Isaanis, “Akka nu Amoonota waraanuu dandeenyuuf kottuu ajajaa nuu ta’i” jedhaniin.

⁷ Yiftaanis, “Isin na jibbitanii mana abbaa kootii na hin ariinee? Amma yommuu rakkattan maaliif na bira dhufu?” isaaniin jedhe.

⁸ Maanguddoonni Gili’aadis, “Nu sababii kanaaf gara kee dhufneerra; Amoonota waraanuudhaaf nu faana kottu; nu warra Gili’aad keessa jiraannu hunda irrattis hoogganaa ni taataa” jedhaniin.

⁹ Yiftaanis, “Yoo isin akka ani Amoonota waraanuuf biyya kootti na deebifanii WAAQAYYOS dabarsee harka kootti isaan kenne, dhugumaan ani hoogganaa keessan nan ta’aa?” jedheen.

¹⁰ Maanguddoonni Gili’aadis deebisanii, “WAAQAYYO dhuga ba’aa keenya; dhugumaan nu akkuma ati jette goona” jedhaniin. ¹¹ Kanaafuu Yiftaan maanguddoota Gili’aad wajjin qajeele; sabni Gili’aadis hoogganaa fi abbaa duulaa isa godhate. Innis iddoo Miisphaa jedhamutti waan

duraan dubbate hundumaa irra deebi'ee fuula WAAQAYYOO duratti dubbate.

¹² Yiftaan gara mootii Amoonotaatti ergamoota ergee, "Ati kan biyya keenya waraantuuf rakkina maalii nurraa qabda?" jedheen.

¹³ Mootiin Amoonotaas ergamoota Yiftaatiin, "Sababii Israa'eloonni yeroo Gibxii ba'anitti biyya koo kan Arnoonii fi Yaaboq gidduu jiruu fi biyya koo kan hamma Yordaanositti jiru fudhataniif ani waan kana godheera; kanaafuu amma karaa nagaan naa deebisaa" jedhe.

¹⁴ Yiftaanis gara mootii Amoonotaatti deebisee ergamoota isaa erge; ¹⁵ akkanas jedhe:

"Yiftaan akkana jedha: Israa'el biyya Mo'aab yookaan biyya Amoonota hin fudhanne. ¹⁶ Garuu yeroo Gibxii ba'anitti Israa'eloonni gammoojjii keessa gara Galaana Diimaa, achii immoo gara Qaadash dhufan. ¹⁷ Israa'elis gara mootii Edoomitti, 'Akka ani biyya kee keessaan darbu naa eeyyami' jedhee ergamoota erge; mootiin Edoom garuu hin dhageenye. Gara mootii Mo'aabittis akkasuma ergan; inni illee ni dide. Kanaafuu Israa'el Qaadash keessa ture.

¹⁸ "Itti aansees gammoojjii keessa darbee biyya Edoomii fi biyya Mo'aab irra naanna'ee karaa ba'a biyya Mo'aabiin darbee gama kaaniin Arnoon cina qubate. Garuu sababii Arnoon daarii Mo'aab turteef isaan biyya Mo'aab hin seenne ture.

¹⁹ "Ergasiis Israa'el Sihoon mooticha Amoorotaa kan Heshboon bulchaa ture sanatti ergamoota ergee, 'Akka nu biyya kee keessa

gara biyya keenyaatti dabarru nuu eeyyami' jedheen. ²⁰ Sihoon garuu akka inni karaa biyya isaatiin darbu Israa'elin hin amanne. Kanaafuu inni namoota isaa walitti qabatee Yaahizaa keessa qubatee Israa'elin lole.

²¹ "WAAQAYYO Waaqni Israa'elis Sihoonii fi namoota isaa hunda dabarsee harka Israa'elitti kenne; Israa'eloonnis jara mo'atan; kanaafuu Israa'eloonni biyya Amoorota achi jiraatan hundaa fudhatan; ²² qabeenya biyya Amoor kan Arnoonii hamma Yaaboqitti akkasumas kan gammoojjii hamma Yordaanositti jiru hunda fudhatan.

²³ "Yoos erga WAAQAYYO Waaqni Israa'el fuula saba Israa'el duraa Amoorota ari'ee baasee ati fudhachuudhaaf mirga maalii qabadaa? ²⁴ Ati waan Kemoosh Waaqni kee siif kennu hin fudhattuu? Nus akkasuma waan WAAQAYYO Waaqni keenya nuu kenne kam iyyuu ni fudhanna. ²⁵ Ati Baalaaq mootii Mo'aab ilma Ziphoori sana ni caalataa? Inni takkumaa Israa'el waraaneeraa? Yookaan loleeraa? ²⁶ Israa'eloonni waggaa dhibba sadii Heshboon, Aro'eer, qubatawwan naannoo sanaatii fi magaalaawwan naannoo Arnoon qabatanii turaniiru. Ati yeroo sanatti maaliif deebiftee hin fudhatin? ²⁷ Ani yakka sitti hin hojjenne; ati garuu waraana natti kaasuudhaan na miiteerta. Kanas WAAQAYYO, abbaan murtii ammuma kana ka'ee Israa'elootaa fi Amoonota gidduutti murtii haa kennu."

²⁸ Mootiin Amoonotaa garuu ergaa Yiftaan isatti ergeef gurra hin kennine.

²⁹ Kana irratti Hafuurri WAAQAYYOO Yiftaa irra bu'e. Innis Gili'aadii fi Minaasee keessa darbee Miisphaa ishee Gili'aad keessa jirtu sana keessa qaxxaamuree Amoonotatti duule. ³⁰ Yiftaan akkana jedhee WAAQAYYOOF wareege; "Yoo ati Amoonota dabarsitee harka kootti kennite, ³¹ yommuu ani mo'adhee deebi'utti wanni mana kootii na simachuudhaaf jalqabatti ba'uu kam iyyuu kan WAAQAYYOO ti; anis qalma gubamu godhee isa nan dhi'eessa."

³² Ergasiis Yiftaan Amoonota waraanuuf ba'e; WAAQAYYOS isaan dabarsee harka isaatti kenne. ³³ Innis Aro'eerii jalqabee magaalawwan digdama hamma naannoo Miiniititti akkasumas hamma Abeel Keraamiimitti argaman guutu-maan guutuutti barbadeesse. Amoononnis akkasiin Israa'elootaaf bulan.

³⁴ Yeroo Yiftaan gara Miisphaatti mana isaatti deebi'etti, intalli isaa dibbee rukutaa sirbaa isa simachuuf baate! Isheen intala tokkittii inni qabu turte. Inni ishee malee ilmas ta'u intala biraa hin qabu ture. ³⁵ Innis yommuu ishee argetti wayyaa isaa tarsaasee, "Wayyoo! Yaa mucattii koo! Na balleessite; dhiphina keessa na galchite; ani wareega cabsuu hin dandeenye WAAQAYYOOF wareegeeraatii" jedhee boo'e.

³⁶ Isheenis akkana jette; "Yaa abbaa ko, ati WAAQAYYOOF kakatteerta; sababii WAAQAYYO diinota kee Amoonota haaloo siif ba'eef, ati waan waadaa galte sana anaan guutadhu. ³⁷ Garuu waan tokko naa eeyyami; sababii ani si'achi hin heerumneef akka ani michoota koo wajjin gaarran irra naanna'ee durbummaa kootiif boo'uuf ji'a lama naa kenni."

³⁸ Innis, “Dhaquu dandeessa” jedheen. Akka isheen ji’a lamaaf deemtus eeyyameef. Isheenis waan si’achi heerumuu hin dandeenyeef dubbarran michoota ishee wajjin gaarranitti ol baatee boosse. ³⁹ Ji’a lamaa booddees gara abbaa isheetti deebite; innis akkuma wareege sana godhe. Isheen durba turte.

Yeroo sanaa jalqabee wanni kun Israa’eloota biratti bartee ta’ee ⁴⁰ durboonni Israa’el wagguma waggaan ba’anii guyyaa afur intala Yiftaa namicha Gili’aad sanaa gaddaan yaadatu.

12

Yiftaa fi Efreem

¹ Namoonni Efreem walitti qabamanii Daafoon ce’uudhaan Yiftaan, “Ati yeroo Amoonota loluuf baatetti maaliif akka nu si faana deemnuuf nu hin waamne? Nu mana kee sirratti gubna” jedhaniin.

² Yiftaanis akkana jedhee deebiseef; “Anii fi namoonni koo Amoonota loluuf waraana guddaa keessa gallee turre; yommuu ani isin waametti isin harka isaaniitii na hin baafne. ³ Ani yeroo akka isin na hin baafne argetti lubbuu kootti muree Amoonota waraanuuf nan ce’e; WAAQAYYOS isaan irratti mo’annaa naa kenne. Yoos isin har’a maaliif na loluuf dhuftan ree?”

⁴ Yiftaanis ergasii namoota Gili’aad walitti waammatee Efreemitti lola kaase. Sababii namoonni Efreem warra Gili’aadiin, “Isin Gili’aadonni warra Efreemii fi Minaasee gantanii dha” jedhaniif Gili’aadonni isaan dha’an. ⁵ Gili’aadonni malkaawwan Yordaanos

kanneen gara Efraataatti geessan qabatan; yeroo baqataan Efraataa tokko, “Ani gamattin ce’a” jedhutti, namoonni Gili’aad, “Ati nama Efreem mitii?” jedhanii isa gaafatu. Yoo inni, “Waawuu” jedhee deebise, ⁶ isaan, “Gaarii dha; ati, ‘Shiiboleeti’ jedhi” jedhaniin. Yoo inni, “Siiboleeti” jedhe, sababii inni qajeelatti “Shiiboleeti” jechuu hin dandeenyeef qabanii malkaawwan Yordaanos irratti isa ajjeesu. Yeroo sanatti namoota Efreem kuma afurtamii lamatu ajjeefame.

⁷ Yiftaan waggaa ja’a Israa’elin bulche. Ergasii Yiftaan namni Gili’aad sun du’ee magaalaa Gili’aad keessaa tokkotti awwaalame.

Iibxaan, Eloomii fi Abdoon

⁸ Isaan duubas Ibzaan namichi Beetlihem sun Israa’elin bulche. ⁹ Innis ilmaan soddomaa fi intallan soddoma qaba ture; intallan isaas warra gosa isaa hin ta’initti heerumsiise; ilmaan isaatiifis akka isaan niitota ta’aniif gosa biraa keessaa durboota soddoma fide. Ibxaan waggaa torba Israa’el bulche. ¹⁰ Ibzaanis du’ee Beetlihem keessatti awwaalame.

¹¹ Isa booddee Eeloon namichi gosa Zebuuloon sun waggaa kudhan Israa’elin bulche. ¹² Eeloonis du’ee biyya Zebuuloon keessatti Ayaaloonitti awwaalame.

¹³ Isatti aanee immoo Abdoon ilmi Hileel namichi Phiraatoon sun Israa’elin bulche. ¹⁴ Innis ilmaan afurtamaa fi ilmaan ilmaanii soddoma kanneen harroota torbaatama yaabbatan qaba ture. Inni waggaa saddeeti Israa’elin bulche. ¹⁵ Ergasiis Abdoon ilmi Hileel

du'ee biyya gaaraa Amaaleqootaatti Efreem keessatti Phiraatoonitti awwaalame.

13

Dhalachuu Saamsoon

¹ Israa'eloonni ammas fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjetan; kanaafuu WAAQAYYO waggaa afurtama dabarsee harka Filisxeemotaatti isaan kenne.

² Namicha gosa Daan keessaa dhalatee Zoraa jiraatu kan Maano'aa jedhamu tokkotu ture; niitiin isaas dhabduu ijoollee tokko illee hin qabne turte. ³ Ergamaan WAAQAYYOOOS isheetti mul'atee akkana jedheen; "Kunoo ati dhabduu ijoollee hin qabnee dha; garuu ulfooftee ilma deessa. ⁴ Egaa ati akka daadhii wayinii yookaan dhugaatii nama macheessu hin dhugne yookaan waan xuraa'aa tokko illee hin nyaanne of eeggadhu; ⁵ ati ulfoofte ilma da'uuf jirtaatii. Qarabaan tokko iyyuu mataa isaa hin tuqin; inni gaafa dhalatee jalqabee Naaziricha ta'uudhaan kan Waaqaaf addaan baafame ta'aatii; inni harka Filisxeemotaatii Israa'eloota furuu jalqaba."

⁶ Dubartiin sunis gara dhirsa ishee dhaqxee akkana jettee itti himte; "Nama Waaqaa tokkotu gara koo dhufe. Innis ergamaa Waaqayyoo fakkaatee akka malee nama sodaachisa. Ani akka inni eessaa dhufe isa hin gaafanne; innis maqaa isaa natti hin himne. ⁷ Garuu inni, 'Ati ulfooftee ilma deessa. Egaa si'achi daadhii wayinii yookaan dhugaatii nama macheessu hin dhugin; waan xuraa'aas hin nyaatin; sababiin

isaas inni gaafa dhalatee jalqabee hamma du'utti Naaziricha Waaqaa ta'aatii' naan jedhe."

⁸ Maano'aanis, "Yaa Gooftaa, akka namichi Waaqaa kan ati gara keenyatti ergite sun ammas dhufee akka nu itti mucaa dhalatu sana gud-disuu qabnu nu barsiisuuf akka nuuf ergitu sin kadhada" jedhee WAAQAYYON kadhate.

⁹ Waaqnis Maano'aa dhaga'e; ergamaan Waaqayyoo sunis utuu isheen lafa gotiisaa keessa teessuu gara dubartii sanaa deebi'ee dhufe; dhirsi ishee Maano'aan garuu ishee wajjin hin turre. ¹⁰ Dubartittiinis dhirsa isheetti himuuf ariifatee, "Kunoo! Namichi guyyaa kaan natti mul'ate sun as jira!" jette.

¹¹ Maano'aanis ka'ee niitii isaa duukaa bu'e. Innis yommuu namicha bira ga'etti, "Namni niitii kootti dubbate si'ii?" jedheen.

Innis, "Anuma" jedhe.

¹² Kanaafuu Maano'aan, "Yeroo dubbiin kee raawwatamutti seerri mucichi ittiin jiraatuu fi hojiin inni hojjetu maali?" jedhee isa gaafate.

¹³ Ergamaan WAAQAYYOS akkana jedhee deebise; "Niitiin kee waan ani itti hime hunda gochuu qabdi. ¹⁴ Isheen waan muka wayinii irraa argamu tokko illee nyaachuu hin qabdu; daadhii wayinii yookaan dhugaatii nama macheessu dhuguu yookaan waan xuraa'aa kam iyyuu nyaachuu hin qabdu. Isheen waan ani ishee ajaje hunda gochuu qabdi."

¹⁵ Maano'aanis ergamaa WAAQAYYOOTIIN, "Hamma nu korbeessa re'ee xinnaa isaa siif qopheessinutti nuu turi" jedhe.

¹⁶ Ergamaan WAAQAYYOO, “Ati na tursitu illee, ani nyaata kee kam iyyuu hin nyaadhu. Garuu yoo aarsaa gubamu qopheessuu feete, isa WAAQAYYOOOF dhi’eessi” jedheen. Maano’aan akka inni ergamaa WAAQAYYOO ta’e hin beekne ture.

¹⁷ Sana booddee Maano’aan ergamaa WAAQAYYOOTIIN, “Akka nu yeroo dubbiiin ati dubbatte fiixaan ba’utti ulfina siif kenninuuf maqaan kee eenyu?” jedhee gaafate.

¹⁸ Innis, “Ati maaliif maqaa koo gaafatta? Inni akka malee dinqii dha” jedheen. ¹⁹ Maano’aanis korbeessa re’ee xinnaa isaa kennaa midhaanii wajjin geessee kattaa irratti WAAQAYYOOOF aarsaa godhe. Utuma Maano’aa fi niitiin isaa ilaalanuus WAAQAYYO waan dinqii godhe. ²⁰ Yeroo arrabni ibiddaa iddoo aarsaa irraa samiitti ol ba’etti ergamaan WAAQAYYOO arraba ibiddaa keessaan ol ba’e. Maano’aa fi niitiin isaa waan kana arganii adda isaaniitiin lafatti gombifaman. ²¹ Ergamaan WAAQAYYOO garuu deebi’ee Maano’aa fi niitii isaatti hin mul’anne. Maano’aanis akka inni ergamaa WAAQAYYOO ta’e beeke.

²² Innis niitii isaatiin, “Nu Waaqa argineeraatii dhugumaan ni duuna!” jedhe.

²³ Niitiin isaa garuu deebiftee akkana jetteen; “WAAQAYYO utuu nu ajjeesuu barbaadee silaa aarsaa gubamuu fi kennaa midhaanii nu harkaa hin fudhatu ture; waan kana hundumas nutti hin argisiisu yookaan waan kana amma nutti hin himu ture.”

²⁴ Dubartiin sun ilma deesse; Saamsoon jettees isa moggaafte. Innis ni guddate; WAAQAYYOS

isa eebbise. ²⁵ Hafuurri WAAQAYYOOS yeroo inni Zoraa fi Eshitaa'ol gidduu qubata Daan keessa turetti isa kakaasu jalqabe.

14

Gaa'ela Saamsoon

¹ Saamsoon gara Tiimnaahitti gad bu'ee durba Filisxeem tokko achitti arge. ² Yommuu achii deebi'ettis abbaa fi haadha isaatiin, "Ani Tiimnaahitti intala Filisxeem tokko argeeraatii na fuusisaa" jedhe.

³ Abbaa fi haatii isaa deebisanii, "Wanni akka ati Filisxeemota dhagna hin qabanne keessaa niitii fuutu si godhu firoota kee keessaa yookaan saba keenya hunda keessaa dubartiin dhabamteetii?" jedhaniin.

Saamsoon garuu abbaa isaatiin, "Isheetu naa ta'aatii ishuma naa fidi" jedhe. ⁴ Abbaa fi haatii isaa akka wanni kun WAAQAYYO biraa dhufe hin beekne; Waaqayyo karaa ittiin Filisxeemota dha'u barbaadaa tureetii. Yeroo sanatti Filisxeemomni Israa'eloota gad qabanii bulchaa turan.

⁵ Saamsoon abbaa isaatii fi haadha isaa wajjin gara Tiimnaahitti gad bu'e. Akkuma isaan iddoo dhaabaa wayinii Tiimnaahi bira ga'aniinis leenci saafelli tokko ittanaa isatti dhufe. ⁶ Hafuurri WAAQAYYOOS jabinaan Saamsoon irra bu'e; innis homaa of harkaa qabaachuu baatu illee akkuma nama ilmoo re'ee tokko cicciruutti leenca saafela sana ciccire. Garuu waan hojjete sana abbaa fi haadha isaatti hin himne. ⁷ Ergasii gad bu'ee dubartittii wajjin haasa'e; isheenis ija isaatti tolte.

⁸ Innis yeroo gabaabaa booddee yommuu ishee fuudhuuf achi deebi'etti raqa leenca sanaa ilaaluuf of irra gara gale. Raqa leenci-chaacha keessas tuunni kanniisaa guutee damma dammeessee ture; ⁹ dammichas harka isaatti fudhatee nyaachaa karaa isaa itti fufe. Yommuu gara abbaa fi haadha isaa dhufettis damma sana irraa isaaniif kenne; isaanis ni nyaatan. Inni garuu akka damma sana raqa leencaa keessaa fuudhe isaanitti hin himne.

¹⁰ Ergasii abbaan isaa intalattii ilaaluuf gad bu'e; Saamsoon akkuma dargaggoonni yeroo fuudhanitti cidha godhatan sana achitti cidha qopheesse. ¹¹ Yommuu inni achi dhi'aatettis isa arganii amaamota soddoma isaaf kennan.

¹² Saamsoonis akkana isaaniin jedhe; "Ani hibboo tokko isinitti nan hima; yoo isin guyyoota cidhichaa torban keessatti hiikkaa isaa argattan, ani wayyaa quncee talbaa irraa hojjetame soddomaa fi uffata kittii soddoma isiniifin kenna. ¹³ Isin yoo hiikkaa isaa natti himuu dadhabdan wayyaa quncee talbaa irraa hojjetame soddomaa fi uffata kittii soddoma naa kennitu."

Isaanis, "Hibboo kee ni dhageenyaa nutti hima" jedhan.

¹⁴ Innis deebisee,
 "Kan nyaatu keessaa wanni nyaatamu,
 jabaa keessaa immoo wanni mi'aawu ba'e"
 isaaniin jedhe. Isaanis hamma guyyaa sadiitti hibboo sana hiikuu hin dandeenye ture.

¹⁵ Isaanis guyyaa afuraffaatti niitii Saamsoonniin, "Akka dhirsi kee hiikkaa hibboo kanaa nutti himuuf mee nuu kadhaddhu; yoo kanaa

achii nu si'ii fi mana abbaa keetii ibiddaan gubnaa. Ati nu saamuuf asitti nu waamtee?" jedhaniin.

¹⁶ Niitiin Saamsoonis fuula isaa duratti boo'aa "Ati na jibbiteerta! Ati dhugumaan na hin jaallattu. Ati saba koo hibboo gaafatteerta; garuu hiikkaa isaa natti hin himne" jetteen.

Innis deebisee, "Ani abbaa koottii fi haadha kootti iyyuu hin himne; egaa ani sitti himuu qabaa?" jedheen. ¹⁷ Isheenis guyyaa cidha sanaa torbanuu boottee isa rakkifte; innis sababii isheen ittuma fuftee boqonnaa isa dhowwiteef guyyaa torbaffaatti hiikkaa isaa isheetti hime. Isheen immoo hiikkaa hibboo sanaa saba isheetti himte.

¹⁸ Namoonni magaalaa sanaas guyyaa torbaffaatti utuu biiftuun hin lixin,

"Wanni damma caalaa mi'aawu maali?

Jabaan leenca caalu maali?" jedhaniin.

Saamsoonis,

"Utuu raada kootiin qotachuu baattanii,

isin silaa hibboo koo hin hiiktan ture" jedheen.

¹⁹ Kana irratti Hafuurri WAAQAYYOO jabinaan isa irra bu'e. Innis gara Ashqaloonitti gad bu'ee namoota magaalaa keessaa soddoma ajjeese; waan isaan qabanis irraa fudhatee namoota hibboo sana hiikaniif uffata kittii kenne. Aariidhaanis gubachaa gara mana abbaa isaatti deebi'e.

²⁰ Niitii Saamsoonis miinjee isaatti heerumsiisan.

15

Saamsoon Filisxeemotatti Haaloo Ba'e

¹ Ergasii yeroo qamadiin walitti qabamutti Saamsoon korma re'ee xinnaa isaa fudhatee niitii isaa ilaaluu dhaqe. Innis, “Ani daree niitii koo nan seena” jedhe. Abbaan niitii isaa garuu eeyyamuufii dide.

² Innis, “Ani waan ati ishee jibbiteerta jedhee dhugumaan amaneef miinjee keetti ishee heerumsiiseera; obboleettiin ishee quxisuun, ishee caalaa bareedduu mitii? Qooda sanaa ishee fudhadhu” jedheen.

³ Saamsoon deebisee, “Ani yeroo kanatti yoo miidhaa kam iyyuu Filisxeemota irraan ga'e itti hin gaafatamu” isaaniin jedhe. ⁴ Kanaafuu inni achii ba'ee waangota dhibba sadii qabee lama lamaan eegee isaanii walitti hidhe. Eegee lamaan lamaan isaanii irrattis guca guduunfe; ⁵ ibiddas itti qabsiisee qamadii Filisxeemotaa keessatti waangota sana gad lakkise. Midhaan haamamee fi kan hin haamaminitti akkasumas iddoo dhaabaa wayiniitii fi ejersaa guggube.

⁶ Yeroo Filisxeemonni, “Eenyutu waan kana godhe?” jedhanii gaafatanitti, “Saamsoon dhirsa intala namicha Tiimnaahi sanaatu sababii niitiin isaa miinjee isaatti jalaa heerumsiifamteef waan kana godhe” jedhamee isaanitti himame.

Kanaafuu Filisxeemonni ol ba'anii niitii Saamsoonii fi abbaa ishee gubanii ajjeesan. ⁷ Saamsoonis, “Erga isin akkas gootanii ani hamma haaloo koo baafadhutti isin hin dhiisu” isaaniin jedhe. ⁸ Akka malees isaan dha'ee hedduu isaanii galaafate. Ergasii gad bu'ee holqa kattaa Eexaam keessa jiraate.

⁹ Filisxeemonnis ol ba’anii naannoo Lehiitti faffaca’anii Yihuudaa keessa qubatan.

¹⁰ Namoonni Yihuudaas, “Isin maaliif nu waraanuuf dhuftan?” jedhanii isaan gaafatan.

Isaanis deebisanii, “Nu Saamsoon hiinee waan inni nu godhe sana isa godhuuf dhufne” jedhan.

¹¹ Ergasiis namoonni kuma sadii Yihuudaad-haa gara holqa Eexaamitti gad bu’anii Saamsoonniin, “Ati maali nu goote? Akka Filisxeemonni nu bulchan hin beektuu?” jedhan.

Innis, “Ani waanuma isaan na godhan sana isaan irratti nan godhe” jedhee deebise.

¹² Isaanis, “Nu si hiinee dabarsinee Filisxeemotatti si kennuuf dhufne” jedhaniin.

Saamsoon immoo, “Isin mataan keessan akka na hin ajjeefne naa kakadhaa” jedhe.

¹³ Isaanis, “Tole, nu si hiinee dabarsinee harka isaaniitti si kennina malee ofii keenyaan si’i hin ajjeefnu” jedhaniin. Kanaafuu funyoo haaraa lamaan isa hidhanii holqa keessaa isa baasan.

¹⁴ Yeroo inni Lehiitti dhi’aatettis Filisxeemonni iyyaa gara isaa dhufan. Hafuurri WAAQAYYOS jabinaan isa irra bu’e. Funyoon harki isaa ittiin hidhamee ture sun akka quncee talbaa kan ibidda keessa bu’ee ta’e; hidhaan isaas harka isaa irraa ciccite. ¹⁵ Innis lafee ha’oo harree haaraa isaa argatee hiixatee fudhate; ittiin dha’ee nama kuma tokko fixe.

¹⁶ Kana irrattis Saamsoon,
 “Ani lafee ha’oo harree tokkoon,
 wal irra isaan nan tuule;
 lafee ha’oo harree tokkootiin,
 namoota kuma tokko nan ajjeese” jedhe.

17 Innis erga waan kana dubbatee fixatee booddee lafee ha'oo harree sana achi darbate; iddoon sunis Raamaat Leehii jedhame.

18 Innis sababii akka malee dheeboteef, "Ati mo'annaa guddaa akkanaa garbicha keetiif ken-niteerta. Egaa ani amma dheebuudhaan du'ee harka warra dhagna hin qabatinii keessan bu'aa?" jechuudhaan WAAQAYYON waammate.

19 Waaqnis boolla Lehii keessa jiru dhoosee bishaan baase. Saamsoonis yommuu bishaan sana dhugetti humni isaa deebi'eefii jabaate. Kanaafuu burqaan suni Een Haqoree jedhamee moggaafame. Innis hamma har'aatti achuma Leehiitti argama.

20 Saamsoon bara Filisxeemotaa keessa waggaa digdama Israa'eloota bulche.

16

Saamsoonii fi Daliilaa

1 Gaaf tokko Saamsoon gara Gaazaa iddoo itti sagaagaltuu tokko arge dhage. Ishee wajjin bulufis ol seene. 2 Namoota Gaazaattis, "Saamsoon as jira!" jedhamee himame. Kanaafuu isaan naannoo sana marsanii halkan guutuu riphanii karra magaalattii irratti isa eeggatan. Isaanis, "Ganama barii isa ajjeefna" jedhanii halkan sana utuu hin socho'in bulan.

3 Saamsoon garuu hamma walakkaa halkaniitti achi rafe. Ergasii ka'ee cufaawwan karra magaalattii michichila lama wajjin, danqaraa isaatii fi waan hunda buqqise. Ol fuudhees gatiittii isatti baachuudhaan gara fiixee gaara fuullee Kebroonitti ol ba'e.

⁴ Yeroo muraasa booddee Saamsoon jaalala dubartii sulula Sooreeq keessa jiraattu tokkootiin qabame; maqaan ishees Daliilaa jedhama ture. ⁵ Bulchitoonni Filisxeemotaas gara ishee dhaqanii, “Akka nu hiinee isa miidhuu dandeenyuuf, akka inni icciitii jabina isaa guddaa kanaatii fi akka nu itti isa mo’achuu dandeenyu sitti himuuf isa sossobi. Tokkoon tokkoon keenyas meetii kuma tokkoo fi dhibba tokko siif kenninaa” jedhaniin.

⁶ Daliilaanis Saamsoonin, “Icciitii jabina kee guddaa sanaatii fi akka ati itti qabamtee hidhamuu dandeessu natti himi” jette.

⁷ Saamsoon immoo deebisee, “Yoo namni kam iyyuu teepha haaraa hin gogin torbaan na hidhe, ani akkuma nama biraa kam iyyuu dadhabaa nan ta’a” jedheen.

⁸ Bulchitoonni Filisxeemotaas ergasii teepha haaraa hin gogin torba fidanii isheetti kennan; isheen isitti isa hiite. ⁹ Isheen gola keessatti namoota dhoksitee, “Saamsoon, Filisxeemonni sitti dhufan!” jetteen. Inni garuu teephawwan sana akkuma ribuun yommuu ibidda bira ga’u baqutti rakkina malee of irraa kukkute. Kanaafuu icciitiin jabina isaa hin beekamne.

¹⁰ Daliilaan Saamsoonin, “Ati na gowwom-site; na sobdes. Amma kottuu akka itti hidhamuu dandeessu natti himi” jette.

¹¹ Innis, “Yoo namni kam iyyuu funyoo haaraa namni itti hin fayyadaminiin na hidhe, ani akkuma nama biraa kamii iyyuu dadhabaa nan ta’a” jedheen.

¹² Kanaafuu Daliilaan funyoo haaraa fuutee ittiin isa hiite. Namootas golla keessatti dhoksitee, “Saamsoon, Filisxeemonni sitti dhufan!” jetteen. Inni garuu funyoowwan sana akkuma kirriitti harka ofii irraa kukkute.

¹³ Daliilaanis Saamsoonin, “Ati hamma ammaatti na gowwoomsiteerta; na sobdeertas. Akka itti hidhamu dandeessu natti himi” jette.

Innis, “Yoo ati guduruu mataa koo torban walitti footee qofootti na hiite, ani akkuma nama biraa kamii iyyuu dadhabaa nan ta’a” isheen jedhe. Daliilaanis utuu inni rafuu guduruu mataa isaa torban walitti footee, ¹⁴ qofootti isa hiite.

Ammas isa waamtee, “Saamsoon, Filisxeemonni sitti dhufan!” jette. Inni garuu hirribaa ka’ee qofoo sana guduruu mataa isaa wajjin buqqise.

¹⁵ Isheenis, “Ati utuu na hin amanin akkamitti, ‘Ani si jaalladha’ naan jetta? Utuu icciitii jabina kee guddaa sanaa natti hin himin, ati na sobuun kee kun yeroo sadaffaa dha” jetteen. ¹⁶ Guyyuma guyyaanis hamma lubbuun isaa jireenya jibbitutti dubbii isheetiin afaan isa gogsite.

¹⁷ Kanaafuu inni waan hunda isheetti hime. Akkanas jedheen; “Sababii ani gaafuma dhaladhee jalqabee Naaziricha ta’ee Waaqaaf addaan baafameef qarabaan takkumaa mataa koo tuqee hin beeku. Yoo mataan koo haadame garuu jabinni koo narraa badee anis akkuma nama biraa kamii iyyuu dadhabaa nan ta’a.”

¹⁸ Daliilaanis yommuu akka inni waan hunda isheetti hime hubattetti, “Inni waan hunda natti

himeeraatii mee deebi'aa kottaa" jettee bulchitoota Filisxeemotaatti ergaa ergite. Kanaafuu bulchitoonni Filisxeemotaa harka isaaniitti meetii qabatani gara ishee dhufan. ¹⁹ Akka inni gudeeda ishee irra ciisu gootee nama tokko waamtee guduruu mataa isaa torban irraa haadchisiifte. Isheenis akka malee isa rakkisuu jalqabde. Jabinni isaas isa irraa bade.

²⁰ Isheenis, "Saamsoon, Filisxeemonni sitti dhufan!" jetteen.

Innis hirribaa ka'ee, "Ani akkuma yeroo kaanii gad ba'ee of irraa harcaasa" jedhe. Garuu akka WAAQAYYO isa dhiisee deeme hin beekne ture.

²¹ Ergasii Filisxeemonni isa qabanii ija isaa keessaa baasanii gara Gaazaatti isa geessan. Foncaa naasiitiin isa hidhaniis mana hidhaa keessatti daaktuu midhaanii isa godhan.

²² Rifeensi mataa isaa garuu erga haadamee booddee deebi'ee guddachuu jalqabe.

Saamsoon Du'uu Isaa

²³ Bulchitoonni Filisxeemotaa, "Waaqni keenya, Saamsoon diina keenya sana dabarsee harka keenyatti nuu kenneera" jedhanii gammaduudhaan Daagon Waaqa isaaniitiif aarsaa guddaa dhi'eessuuf walitti qabamanii turan.

²⁴ Namoonnis yeroo isa arganitti Waaqa isaanii galateeffachaa,

"Waaqni keenya,
diina keenya kan biyya keenya balleesse,
kan nama baay'ee nu duraa ajjeese sana
dabarsee nuu kenneera" jedhan.

²⁵ Isaanis utuma garaan isaanii gammadaa jiruu, “Akka inni nu bashannansiisuuf mee Saamsoonin waamaa” jedhan. Kanaafuu Saamsoonin mana hidhaatii waamanii fidan; innis isaan bashannansiise.

Yommuu isaan utubaawwan gurguddaa gidduu isa dhaabachiisanitti, ²⁶ Saamsoon tajaajilaa harka isaa qabee ture sanaan, “Akka ani itti irkadhuuf gara utubaawwan mana sagadaa kana qabanii dhaabaniitti na dhi’eessi” jedhe. ²⁷ Manni sagadaa sun dhiiraa dubartiin guutamee ture; bulchitoonni Filisxeemotaa hundinuus achi turan; Saamsoonii tapha argisiisu ilaaluuf jedhanii namoonni kuma sadii bantii manichaa irra turan. ²⁸ Saamsoonis akkana jedhee WAAQAYYON kadhate; “Yaa WAAQAYYO Gooftaa, na yaadadhu. Yaa Waaqi, akka ani ija koo lamaaniif Filisxeemota haaloo baafadhuuf yeroo tokko jabina naa kenni.” ²⁹ Saamsoonis ergasii utubaawwan gurguddaa lamaan kanneen walakkaa mana sagadaa sanaa dhaabatani manna sana baatanitti hiixatee tokko harka isaa mirgaatiin, kaan immoo harka isaa bitaatiin qabatee, ³⁰ “Ani Filisxeemota wajjin du’a!” jedhee humna qabu hundaan dhiibe; manichi sagadaas bulchitootaa fi namoota achi keessa turan hunda irratti jige. Kanaafuu namoonni inni yeroo du’a isaatti ajjeese kanneen inni yeroo jireenya isaatti ajjeese caalaa baay’ee turan.

³¹ Obbolloonni isaatii fi maatiin abbaa isaa hundinuu reeffa isaa fuudhuu gad bu’an. Isaanis isa fidanii Zoraa fi Eshitaa’ol gidduutti iddoo awwaala abbaa isaa kan Maano’aa keessatti

isa awwaalan. Inni waggaa digdama Israa’elin bulche.

17

Waaqota Tolfamoo Miikaa

¹ Namicha biyya gaara Efreem keessa jiraatu kan maqaan isaa Miikaayaa jedhamu tokkotu ture; ² innis haadha isaatiin, “Meetiin kuma tokkoo fi dhibba tokko ulfaatu kan si duraa badee ani utuu ati nama si jalaa fudhate abaar-tuu dhaga’e sun na bira jira; kan fudhates anuma” jedhe.

Haati isaas, “Yaa ilma ko, WAAQAYYO si haa eebbisu” jetteen.

³ Yommuu inni meetii kuma tokkoo fi dhibba tokko sana deebisee haadha isaatti kennettis, haati isaa, “Akka ilmi koo fakkii meetiin itti uffifame ittiin hojjetuuf ani meetii koo WAAQAYYOOF addaan baaseera. Ani ammas deebisee sittin kenna” jetteen.

⁴ Kanaafuu inni meetii sana deebisee haadha isaatiif kenne; isheenis meetii dhibba lama futee tumtuu meetiitti kennite; tumtuun sunis fakkii fi Waaqa tolfamaa ittiin hojjete. Fakkii fi Waaqni tolfamaan sunis mana Miikaayaa keessa kaa’aman.

⁵ Namichi Miikaa jedhamu kunis galma Waaqa tolfamaa qaba ture; innis dirataa fi waaqota tolfamoo tokko tokko tolchee ilmaan isaa keessaa nama tokko luba godhate. ⁶ Bara sana Israa’el keessa mootiin hin jiru ture; tokkoon tokkoon namaa waanuma isatti tole hojjeta ture.

⁷ Yeroo sanatti biyya Yihuudaa keessa dargaggeessa gosa Lewwii kan Beetlihem keessa

gosa Yihuudaa gidduu jiraatu tokkotu ture.
⁸ Innis iddoo jireenyaa kan biraa barbaaduuf jedhee magaalaa sana dhiisee deeme. Utuma deemuus gara biyya gaaraa Efreem mana Miikaa dhufe.

⁹ Miikaanis, “Ati eessaa dhufte?” jedhee isa gaafate.

Innis, “Ani nama Lewwii kan Beetlihem biyya Yihuudaatii dhufee iddoo jireenyaa barbaaduu dha” jedheen.

¹⁰ Miikaanis, “Na wajjin jiraadhuutii abbaa fi luba naa ta’i; anis waggaatti meetii kudhan siif kenna; uffata keetii fi nyaata kees nan danda’a” isaan jedhe. ¹¹ Kanaafuu Lewwichi sun isa wajjin jiraachuuf walii gale; dargaggeessi sunis Miikaadhaaf ilmaan isaa keessaa akkuma nama tokkoo ta’e. ¹² Miikaanis dargaggeessa Lewwii sana muudate; innis luba isaa ta’ee mana isaa jiraate. ¹³ Miikaanis, “Erga Lewwichi kun luba koo ta’e, ani akka WAAQAYYO waan gaarii naa godhu nan beeka” jedhe.

18

Namoonni Daan Laayish Keessa Qubatan

¹ Yeroo sanatti Israa’el keessa mootiin hin jiru ture.

Sababii hamma yeroo sanaatti gosoota Israa’el gidduutti dhaalli isaaniif hin kennaminiif gosti Daan iddoo qubatan barbaaddachaa turan. ² Kanaafuu warri Daan akka isaan biyya sana basaasanii fi magaalaa Zoraatii fi Eshitaa’ol keessaa namoota jajjaboo shan ergan.

Namoonni kunneenis gosoota isaanii hunda iddoo bu'an. Warra erganiinis, "Dhaqaatii biyyattii sakatta'aa" jedhan.

Ergamoonni sunis biyya gaaraa Efreemiitti ol ba'anii mana Miikaa dhufan; halkan sanas achi bulan. ³ Isaanis yommuu mana Miikaa bira ga'anitti sagalee dargaggeessa Lewwicha sanaa hubatan; kanaafuu itti goranii, "Eenyutu as si fide? Ati maal asii goota? Maaliifis as dhufte?" jedhanii isa gaafatan.

⁴ Innis, "Miikaatu na qaxarate; anis luba isaa ti" jedhee waan inni isaaf godhe isaanitti hime.

⁵ Isaanis, "Maaloo mee akka karaan keenya milkaa'uu fi akka hin milkoofne Waaqa nuu gaafadhu" jedhaniin.

⁶ Lubichis, "Nagaan deemaa; WAAQAYYO karaa keessan isinii mijeesseera" isaaniin jedhe.

⁷ Kanaafuu namoonni shanan sun ka'anii Laayish dhaqan; akka namoonni achi jiraatan, akkuma warra Siidoonaa sodaa tokko malee nagaadhaan jiraatanis argan. Isaanis sababii lafti isaanii waan hunda qabduuf jireenya badhaadhaa jiraatan. Akkasumas sababii warra Siidoonaa irraa fagaatanii jiraachaa turaniif isaan eenyuma wajjinuu walitti dhufeenya tokko illee hin qaban ture.

⁸ Yommuu isaan Zoraa fi Eshitaa'olitti deebi'anitti obbolloonni isaanii, "Oduu maalii qabattanii deebitan?" jedhanii isaan gaafatan.

⁹ Isaanis deebisanii akkana jedhaniin; "Ka'aa dhaqnee isaan lollaa! Nu akka biyyattiin gabattuu taate argineerra. Isin waan kana ittuma dhiiftuu? Dhaqxanii qabachuu hin maminaa.

¹⁰ Isinis yommuu achi geessanitti saba yaaddoo tokko malee jiraatuu fi biyya bal'aa Waaqni dabarsee harka keessanitti isinii kennu kan wanni tokko iyyuu itti hin hir'atin argattu."

¹¹ Kana irratti gosa Daan keessaa namoonni dhibba ja'a mi'a lolaa hidhatanii Zoraa fi Eshitaa'olii ka'an. ¹² Ol ba'aniis Yihuudaa keessa iddoo Kiriyaati Ye'aariim jedhamu bira qubatan. Sababii kanaaf iddoon sun hamma har'aatti qubata Daan jedhamee waamama; qubanni sunis gama lixa Kiriyaati Ye'aariimitti argama. ¹³ Isaanis achii itti fufanii gara biyya gaaraa Efreemitti ol ba'anii mana Miikaa dhufan.

¹⁴ Namoonni Shanan biyya Laayish basaasanii turan sunis, obboloota isaaniitiin, "Isin akka manneen kana keessaa tokko dirata, fakkii waaqota tolfamoo mana keessaa, fakkii soofamee fi fakkii meetiin itti uffifame qabu beektuu? Amma waan gochuu qabdan beekaa" jedhan. ¹⁵ Kanaafuu isaan achi goranii mana Miikaa iddoo Lewwichi dargaggeessi sun jiraatu dhufanii nagaa isa gaafatan. ¹⁶ Namoonni Daan warri mi'a lolaa hidhatan dhibbi ja'aan balbala ittiin karra seenan irra dhaabatanii turan. ¹⁷ Namoonni biyyattii basaasan shanan ol galanii fakkii soofame, dirata, waaqota tolfamoo mana keessaatii fi Waaqa tolfamaa baqfamee hojjetame fudhatan. Yeroo kanatti lubni sunii fi namoonni mi'a lolaa hidhatan dhibbi ja'aan balbala ittiin karra seenan irra dhaabachaa turan.

¹⁸ Yommuu namoonni kunneen mana Miikaa seenanii fakkii soofame, dirata, waaqota tolfamoo mana keessaa biraatii fi Waaqa baqfamee

hojjetame fudhatanitti lubichi, “Isin maal hoj-jechaa jirtu?” Isaaniin jedhe.

¹⁹ Isaanis, “Cal’isi! Afaan kee qabadhu; nu faana kottuutii abbaa fi luba nuu ta’i. Mana nama tokkoo keessa tajaajiluu irra sanyii fi gosa Israa’eliif luba taatee tajaajiluu siif hin wayyuu?” jedhaniin. ²⁰ Lubni sun ni gammade. Innis dirata, waaqota tolfamoo mana keessaa biraatii fi fakkii soofame sana fudhatee isaan wajjin deeme. ²¹ Isaanis, ijoollee isaanii xixinnoo, horii isaaniitii fi qabeenya isaanii of dura buusanii of irra garagalanii qajeelan.

²² Yeroo isaan mana Miikaa irraa xinnoo fagaatanii deemanittis, namoonni ollaa mana Miikaa wal waamanii namoota Daan duukaa bu’anii qaqqaban. ²³ Isaan itti iyyinaan warri Daan of irra garagalanii Miikaadhaan, “Ati maal barbaaddee namoota kee waammattee nu loluuf dhufte?” jedhan.

²⁴ Innis deebisee, “Isin waaqota ani tolfadhee fi luba koo fudhattaniirtu. Wannii naa hafe maaltu jira? Yoos isin akkamitti, ‘Maali taate?’ naan jettu ree?”

²⁵ Namoonni Daanis, “Afaan kee nutti hin banin; yoo kanaa achii namoonni obsa hin qabne tokko tokko si dha’u; atii fi maatiin kees lubbuu keessan dhabdu” jedhaniin. ²⁶ Ergasii namoonni Daan karaa isaanii itti fufan; Miikaan akka isaan humna isaatii ol ta’an hubatee of irra garagalee gara mana ofii isaatti qajelee.

²⁷ Isaan waan Miikaan tolfatee fi luba isaa fudhatanii Laayishitti qajeelanii saba yaaddoo tokko malee nagaan jiraatutti duulan. Goraadeedhaan isaan fixanii magaalaa isaaniis guban.

28 Sababii isaan Siidoon irraa fagaatanii jiraatanii fi eenyuma wajjin walitti dhufeenya hin qabneef kan isaan baraaru tokko iyyuu hin jiru ture. Magaalaan sun sulula keessa Beet Rehooboot biratti argamti turte.

Namoonni Daan magaalaa sana deebisanii ijaaruudhaan achi jiraatan. ²⁹ Magaalaan sun duraan Laayish jedhamti turte; isaan garuu Daan jedhanii maqaa abbaa isaanii Daan namicha Israa'eliif dhalate sanaatiin moggaasan. ³⁰ Achittis namoonni Daan ofii isaaniitiif waaqota tolfamoo dhaabbatan; Yoonataan ilmi Geershoom, ilmi Musee sunii fi ilmaan isaa hamma biyyattiin booji'amtetti luboota gosa Daan turan. ³¹ Kanaafuu isaan ittuma fufanii bara manni Waaqaa Shiiloo ture guutuu waaqota Miikaan tolfatetti fayyadamaa turan.

19

Namicha Lewwii Tokkoo fi Saajjato

¹ Yeroo sanatti Israa'el mootii hin qabdu ture.

Lewwichi lafa gammoojjii biyya gaaraa Efreem keessa jiraatu tokko Beetlihem Yihuudaa keessaa dubartii tokko saajjato godhatee fudhate. ² Isheen garuu isaaf amanamtuu hin taane. Isa dhiiftees gara mana abbaa ishee Beetlihem Yihuudaatti deebite. Erga ji'a afur achi turtee booddee, ³ dhirsi ishee araarfatee deebisee galfachuudhaaf gara ishee dhaqe. Innis hojjetaa isaatii fi harroota lama fudhatee deeme. Isheenis mana abbaa isheetti ol isa galchite; abbaan ishees yommuu isa argetti gammachuudhaan isa simate. ⁴ Abbaan niitii

isaa jechuunis, abbaan intalattii akka inni achi turuuf jabeessee isa kadhate; kanaafuu isaan nyaachaa, dhugaas bultii sadii isa bira bubbulan.

⁵ Guyyaa afuraffaatti ganamaan ka’anii deemuuf qophaa’an; abbaan intalattii garuu dhirsaa intala isaatiin, “Akka jabaatuuf waa nyaadhu; ergasii ni deemtaa” jedhe. ⁶ Kanaafuu lachan isaanii wajjin nyaatanii dhuguuf tataa’an. Ergasiis abbaan intalattii, “Maaloo har’a asuma buliitii aara galfadhu” jedheen. ⁷ Yommuu inni deemuuf ka’ettis abbaan niitii isaa jabeessee isa kadhate; kanaafuu inni halkan sana achi bule. ⁸ Guyyaa shanaffaatti yommuu inni ganamaan deemuuf ka’etti abbaan intalattii, “Aara galfadhu. Hamma waaree booddeettis asuma turi!” isaan jedhe. Kanaafuu lachan isaanii iyyuu wajjin nyaatan.

⁹ Yeroo namichi saajjatoos isaatii fi tajaajilaa isaa wajjin deemuuf ka’etti abbaan intalattii, “Ilaali! Aduun dhi’uutti jirti. Asuma bulaa; guyyaan galgalaa’eera. Asuma bulaatii aara galfadhaa. Bori ganamaan kaatanii karaa keessan deemu dandeessu” jedheen. ¹⁰ Namichi garuu gaafa sana achi buluu didee harroota isaa lamaan fe’atee saajjatoos isaa fudhatee qajeele. Gara fuullee Yerusaa’em ishee Yebuus jedhamtu sanaa dhufe.

¹¹ Yommuu isaan Yebuus bira ga’anitti sababii aduun dhiiteef tajaajilaan sun gooftaa isaatiin, “Maaloo kottaa magaalaa Yebuusotaa kanatti gorree haa bullu” jedhe.

¹² Gooftaan isaas deebisee, “Lakkii. Nu magaalaa Namoota Ormaa warra Israa’eloota hin

ta'inii hin seenu. Gara Gibe'aatti dabarra" isaan jedhe. ¹³ Itti fufees, "Kottu Gibe'aa yookaan Raamaa geenyee tokkoo isaanii keessa bullaa" jedheen. ¹⁴ Kanaafuu deemsa isaanii itti fufanii yeroo isaan Gibe'aa ishee Beniyaam keessatti argamtutti dhi'aatanitti aduun dhiite. ¹⁵ Isaanis achi buluuf itti goran. Oobdii magaalaa keessas qubatan; garuu namni tokko iyyuu isaan bulchuuf mana isaatti ol isaan hin galchine.

¹⁶ Galgaluma sana jaarsi biyya gaaraa Efreemii dhufee Gibe'aa jiraatu tokko hojii qonnaatii gale. Namoonni biyyattii garuu gosa Beniyaam turan. ¹⁷ Jaarsi sun yommuu ol jedhee oobdii magaalaa keessatti kara deemaa sana argetti, "Ati garam deemta? Eessaa dhufte?" jedhee gaafate.

¹⁸ Lewwichis akkana jedhe; "Nu Beetlihem Yihuudaatii dhufnee gara lafa moggaa biyya gaaraa Efreem iddoo ani jiraadhuu dhaquuf deemna. Ani achi dhagee ture. Ani amma gara mana WAAQAYYOO dhaqaan jira. Namni mana isaatti na simate tokko iyyuu hin jiru. ¹⁹ Nu tajaajiltoonni kee harroota keenyaaf cidii fi okaa qabna; anaa fi tajaajiltuu keetiif, dargaggeessa nu wajjin jiruufis buddeenaa fi daadhii wayinii qabna. Nu waan tokko illee hin barbaannu."

²⁰ Jaarsichis, "Nagaan siif haa ta'u; ani waan isin barbaachisu hundumaa isiniif nan dhi'eessa; isin garuu oobdii keessa hin bulinaa" jedheen. ²¹ Kanaafuu inni gara mana isaatti ol isa galchee harroota isaatiif waan nyaatan kenne. Isaanis erga miilla isaanii dhiqatanii booddee nyaatanii dhugan.

²² Utuu isaan gammadaa jiranuu kashlaboonni magaalaa sanaa tokko tokko mana jaar-sichaa marsan. Balbalas dhadha’anii iyyuudhaan, “Akka nu isatti sagaagalluuf namicha mana kee seene sana gad nuu baasi” jedhaniin.

²³ Abbaan manichaas gad ba’ee akkana isaaniin jedhe; “Lakkisaa yaa firoota ko, hamma akkasii hin hojjetinaa; namichi kun waan keessummaa koo ta’eef waan jibbisiisaa kana hin hojjetinaa. ²⁴ Kunoo intalli koo durbi qulqul-luunii fi saajjatoon namichaa as jiru. Ani isaan gad isinii baasaatii waan feetan isaan godhaa. Namicha kanatti garuu waan jibbisiisaa akkasii hin hojjetinaa.”

²⁵ Ta’us isaan isa hin dhageenye. Kanaafuu Lewwichi saajjattoo isaa gad isaanii baase; isaanis halkan guutuu isheetti taphatanii ganama barii gad ishee dhiisan. ²⁶ Akkuma lafti bariiteenis dubartiin sun gara mana gooftaan ishee ture sanaa dhaqxee balbala duratti kuftee hamma biiftuun baatutti achumatti diriirtee hafte.

²⁷ Yommuu gooftaan ishee ganama barii ka’ee deemuuf balbala banee gad ba’etti, kunoo saajjatoon isaa kuftee harka ishee gulantaa balbalaa irratti diriirsitee arge. ²⁸ Innis, “Ka’i ni deemnaa” isheen jedhe. Garuu deebiin tokko illee hin turre. Kana irratti namichi sun harree irra ishee kaa’ee gara mana isaatti qajeele.

²⁹ Innis yommuu mana isaa ga’etti haaduu fudhatee saajjattoo isaa sana buusaa buusaatti iddoo kudha lamatti kukkutee guutummaa biyya Israa’elitti erge. ³⁰ Namni waan kana arge hundi, “Erga Israa’eloonni Gibxii ba’anii jalqabee

wanni akkasii takkumaa argamee yookaan hojjetamee hin beeku. Waa'ee isaa yaadaa! Hubadhaas! Waan gochuu qabnus nutti himaa!" jedhe.

20

Israa'eloonni Beniyaamota Lolan

¹ Israa'eloonni Daanii hamma Bersheebaatti argaman akkasumas kanneen biyya Gili'aad keessa jiraatan hundi akka nama tokkootti ba'anii iddoo Miisphaa jedhamutti fuula WAAQAYYOO duratti walitti qabaman.

² Hooggantoonni namoota gosoota Israa'el hundi wal ga'ii saba Waaqaa irratti argaman; loltoonni kuma dhibba afur goraadee hidhatanii turan.

³ Namoonni gosa Beniyaam akka Israa'eloonni gara Miisphaatti ol ba'an dhaga'an. Namoonni Israa'elis, "Mee akka wanni hamaan kun itti hojjetame nutti himaa" jedhan.

⁴ Lewwichi dhirsii dubartii ajjeefamte sanaas akkana jedhee deebise; "Anii fi saajjatoon koo achi buluuf biyya Beniyaam Gibe'aa dhufne.

⁵ Namoonni Gibe'aas na ajjeesuuf halkan mana ani bule sana marsan. Isaanis saajjato koo humnaan gudeedan; isheenis ni duute. ⁶ Anis reeffa saajjato koo fuudhee gargari kukkutee gara biyyoota dhaala gosoota Israa'el hundaatti erge; isaan Israa'el keessatti waan jibbisiisaa fi salphisaa akkasii hojjetaniiruutii. ⁷ Ammas isin Israa'eloonni hundinuu irratti mari'adhaatii murtii keessan kennaa."

⁸ Namoonni hundi akkuma nama tokkootti ka'anii akkana jedhan; "Nu keessaa namni tokko iyyuu gara mana isaatti hin galu. Nu keessaa

namni tokko iyyuu mana isaatti hin deebi'u. ⁹ Wannu nu Gibe'aa goonu garuu kana: Akkuma ixaan nuu ba'etti itti duuluu dha. ¹⁰ Akka isaan warra duulaniif waan isaan nyaatan fidaniif, gosoota Israa'el hunda keessaa nama dhibba tokko keessaa nama kudhan, nama kuma tokko keessaa nama dhibba tokko, nama kuma kudhan keessaa nama kuma tokko ni fudhanna. Duulli kunis yeroo Gibe'aa ishee Beniyaam keessa jirtu sana qaqgabutti waan isaan Israa'el irratti hojjetan sanaaf adabbii barbaachisaa ni kenna."

¹¹ Kanaafuu namoonni Israa'el hundi walitti qabamanii akkuma nama tokkootti magaalatti-itti duulan.

¹² Gosoonni Israa'el gara gosa Beniyaam hundaatti akkana jedhanii nama ergan; "Yakki hamaan gidduu keessanitti hojjetame kun maali?"

¹³ Ammas akka nu isaan barbadeessinee Israa'el keessaa hammina balleessinuuf namoota Gibe'aa hamoo sana dabarsaa nutti kenna."

Beniyaamonni garuu Israa'eloota firoota isaanii dhaga'uu didan. ¹⁴ Isaanis Israa'eloota waraanuudhaaf magaalaawwan isaaniitii tokkummaadhaan gara Gibe'aa dhufan.

¹⁵ Beniyaamonni yeruma tokkotti loltoota filatamoo Gibe'aa keessa jiraatan dhibba torba irratti namoota goraadee hidhatan kuma digdamii ja'a magaalaawwan isaaniitii hiriirsan.

¹⁶ Loltoota filatamoo kanneen hunda keessaa dhibba torba bitaachota tokkoon tokkoon isaanii rifeensatti dhagaa furrisanii hin dhabne turan.

¹⁷ Israa'eloonni Beniyaamota malee iyyuu namoota goraadee hidhatan kuma dhibba afur qabu turan; kunneen hundinuu gootota turan.

18 Israa'eloonni Beet'eelitti ol ba'anii, "Beniyaamota waraanuudhaaf nu keessaa jalqabatti eenyu haa ba'uu?" jedhanii Waaqa gaafatan.

WAAQAYYOS, "Yihuudaan jalqabatti haa ba'u" jedhee deebise.

19 Ijoolleen Israa'elis ganamaan ka'anii Gibe'aa marsan. 20 Namoonni Israa'el Beniyaamota waraanuuf ba'anii Gibe'aatti iddoo iddoo isaanii qabatan. 21 Beniyaamonnis Gibe'aadhaa ba'anii gaafuma sana dirree waraanaa irratti Israa'eloota kuma digdamii lama fixan. 22 Namoonni Israa'el garuu wal jajjabeessanii iddoodhuma gaafa duraa itti hiriiran sanatti iddoo iddoo isaanii qabatan. 23 Israa'eloonni ol ba'anii hamma galgalaatti fuula WAAQAYYOO duratti boo'an. Isaanis, "Nu obboota keenya Beniyaamota waraanuuf amma illee ol baanuu?" jedhanii WAAQAYYON gaafatan.

WAAQAYYOS, "Itti ol ba'aa" jedhee deebise.

24 Israa'eloonni guyyaa lammaffaatti gara Beniyaamotaatti dhi'aatan. 25 Yeroo kanatti, Beniyaamonni Gibe'aadhaa itti ba'anii Israa'eloota goraadee hidhatan kuma kudha saddeet galaafatan.

26 Ergasii ijoolleen Israa'el, sabni hund-inuu Beet'eelitti ol ba'anii achitti boo'aa fuula WAAQAYYOO dura tataa'an. Hamma galgalaattis soomanii aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa fuula WAAQAYYOO duratti dhi'eessan. 27 Israa'eloonnis gorsa WAAQAYYOO gaafatan. Bara sana taabonni kakuu Waaqa achuma ture; 28 Fiinehaas ilmi

Ele'aazaar, ilmi Aroon fuula isaa dura tajaajilaa ture. Isaanis, "Nu amma illee obboloota keenya Beniyaamota waraanuuf haa baanu moo haa dhiifnu?" jedhanii gaafatan.

WAAQAYYOS, "Ba'aa; ani bori isaan dabarsee harka keessanitti kennaatii" jedheen.

²⁹ Kanaafuu Israa'eloonni naannoo Gibe'aatti riphani. ³⁰ Isaanis guyyaa sadaffaatti Beniyaamotatti duulanii akkuma duraan godhan sana Gibe'aa waraanuudhaaf iddoo iddoo isaanii qabatan. ³¹ Beniyaamonnis isaan waraanuuf ba'anii magaalaa sana irraa fagaatan. Akkuma kanaan duraas Israa'eloota dha'uu jalqaban; daandiiwwan Beet'eeliitii fi Gibe'aa irrattis namoota Israa'el gara soddoma ajjeesan. ³² Beniyaamonnis, "Kunoo nu akkuma kanaan duraa isaan mo'achaa jirra" jedhan; Israa'eloonni immoo, "Kottaa nu gara dugda duubaatti deebinee akka isaan magaalaa keessaa ba'an goonaa" jedhan.

³³ Namoonni Israa'el hundinuu iddoo turanii ka'anii Ba'aal Taamaaritti iddoo iddoo isaanii qabatan; waraanni Israa'el kan riphee eegaa tures karaa lixa Gibe'aatiin itti ba'e. ³⁴ Sana booddees namoonni Israa'el filatamoon kuma kudhan Gibe'aa irratti waraana banan. Waraanni sunis akka malee cimaa ture; Beniyaamonni garuu akka badiin isaanitti dhi'aatee jiru hin beekne ture. ³⁵ WAAQAYYO fuula Israa'elootaa duratti Beniyaamota dha'e; Israa'eloonni gaafas Beniyaamota 25,100 kanneen hundi isaanii goraadee hidhatan fixan. ³⁶ Kanaafuu Beniyaamonni akka mo'ataman hubatan.

Yeroo kanatti Israa'eloonni waraana isaanii kan naannoo Gibe'aatti riphee jiru sana abdatanii waan mo'ataman fakkeessanii Beniyaamotaaf iddoo gad dhiisan. ³⁷ Waraanni Israa'el riphee ture sunis yeruma tokkoon cabsee Gibe'aa seenee magaalattii goraadeedhaan dha'e. ³⁸ Namoonni Israa'elis akka waraanni riphee ture sun magaalaa keessaa mallattoo duumessa aaraa guddaa isaa argisiisu walii galanii turan; ³⁹ akkasiinis namoonni Israa'el gara lolaatti dacha'an.

Beniyaamonni waraana jalqabanii Israa'eloota soddoma ajjeesan; kanaafuu, "Nu akkuma yeroo jalqabaa sana isaan mo'achaa jirra" jedhan. ⁴⁰ Garuu yommuu magaalattii keessaa aarri ol ba'uu jalqabetti Beniyaamonni of irra garagalanii aara guutummaa magaalattii keessaa samiitti ol ba'aa jiru argan. ⁴¹ Kana irratti namoonni Israa'el Beniyaamotatti garagalan; Beniyaamonni akka balaan isaanitti dhufe beekanii akka malee sodaataniitii. ⁴² Kanaafuu isaan gara gammoojjiitti fuula deeffatanii Israa'eloota duraa baqatan. Garuu jalaa ba'uu hin dandeenye. Namoonni Israa'el kanneen magaalaa sanaa ba'anii dhufan achitti isaan fixan. ⁴³ Isaanis jara marsanii ari'uudhaan fuullee ba'a Gibe'aatti isaan mo'atan. ⁴⁴ Loltoonni Beniyaam jajjaboon kuma kudha saddeet ni galaafataman. ⁴⁵ Utuu isaan garagalanii gara gammoojjii kattaa Rimoonitti baqachaa jiranuu namoonni kuma shan karaa irratti jalaa dhuman. Israa'eloonni ammas hamma Gidoomitti warra hafan duukaa bu'anii

nama kuma lama ajjeesan.

⁴⁶ Gaafas Beniyaamota goraadee hidhatan kuma digdamii shanitu ajjeefame; hundi isaaniis loltoota bebeekamoo turan. ⁴⁷ Namoonni dhibba ja'a garuu garagalanii gara gammoojjiitti katta Rimoonnitti baqatan; ji'a afuris achi turan. ⁴⁸ Namoonni Israa'el immoo gara Beniyaamotaatti dacha'anii guutummaa magaalaa sanaa, horii fi waan achitti argan hunda goraadeen fixan. Magaalaa itti dhufan hundas ibiddaan guban.

21

Beniyaamotaaf Niitonna Argaman

¹ Israa'eloonni, "Nu keessaa namni tokko illee Beniyaamotatti intala isaa heerumsiisuu hin qabu" jedhanii Miisphaatti wal kakachiisanii turan.

² Sabnis gara Beet'eel dhaqanii hamma galgalaatti fuula Waaqaa dura taa'uudhaan sagalee isaanii ol fuudhanii hiqqifatanii boo'an.

³ Isaanis, "Yaa WAAQAYYO, Waaqa Israa'el, wanni kun maaliif Israa'el irra ga'e? Har'a gosti tokko maaliif Israa'el keessaa dhabamaa?" jedhanii iyyan.

⁴ Namoonnis guyyaa itti aanutti ganamaan iddoo aarsaa tolchanii aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa dhi'eessan.

⁵ Ergasiis Israa'eloonni, "Gosoota Israa'el hundumaa keessaa gosti fuula WAAQAYYOO duratti wal ga'ii irratti hin argamin kami?" jedhanii gaafatan. Namni fuula WAAQAYYOO duratti wal

ga'ii irratti hin argamin haa ajjeefamu jedhanii Miisphaatti walii kakatanii turaniitii.

⁶ Israa'eloonni garuu obbolloota isaanii Beniyaamotaaf garaa laafanii akkana jedhan; “Har’a gosti tokko Israa’el irraa citeera.

⁷ Egaa warra hafaniif akkamitti niitota argachuu dandeenya? Nu akka intallan keenya isaanitti hin heerumsiifne WAAQAYYON kakanneerraatii.” ⁸ Ergasiis, “Gosti Miisphaatti fuula WAAQAYYOO duratti wal ga’ii irratti hin argamin kami?” jedhan. Isaanis akka namni tokko iyyuu Yaabeesh Gili’aadii gara qubataa wal ga’iidhaaf hin dhufin beekan. ⁹ Yeroo namoota lakkaa’anittis akka namni Yaabeesh Gili’aad tokko iyyuu achi hin jirre hubatan.

¹⁰ Kanaafuu waldaan sun loltoota kuma kudha lama gara Yaabeesh Gili’aad ergee akka isaan warra achi jiraatan, dubartootaa fi daa’imman dabalani goraadeedhaan fixan ajaje. ¹¹ Isaanis, “Wanni isin gochuu qabdan kanaa dha; dhiira hundaa fi dubartoota durbummaa hin qabne hunda ajjeesaa” jedhan. ¹² Isaanis namoota Yaabeesh Gili’aad keessa jiraatan keessaa dubarran takkumaa dhiirri bira hin ga’in dhibba afur argatan; gara biyya Kana’aan kan qubata Shiilootti argamu sanaattis isaan fidan.

¹³ Ergasiis waldaan guutuun Beniyaamota katta Rimoon bira jiraatanitti waamicha nagaa ergan. ¹⁴ Beniyaamonnis yeroo sanatti ni dacha’an; dubartoonni Yaabeesh Gili’aad kanneen du’a jalaa baraaraman akka niitota isaaniif ta’aniif kennamaniif; garuu hunda isaanii wal hin geenye.

15 Namoonnis sababii WAAQAYYO gosoota Israa'el gidduutti gargari ba'umsa uumeef Beniyaamiif gaddan. 16 Maanguddoonni waldaas akkana jedhan; “Dubartoonni Beniyaam dhumaniiru; egaa dhiirota hafaniif akkamitti niitota argachuu dandeenya? 17 Akka gosti tokko Israa'el keessaa hin badneef Beniyaamonni hafan dhaaltota argachuu qabu. 18 Nu Israa'eloonni sababii, ‘Namni intala isaa Beniyaamotatti heerumsiisu haa abaaramu’ jennee kakanneef, intallan keenya niitummaadhaan isaanii kennuu hin dandeenyu. 19 Kunoo ayyaanni WAAQAYYOO tokko wagguma waggaan Shiilootti ni ayyaaneffama; Shiiloon kunis Beet'eel irraa gara kaabaatti, karaa Beet'eelii ba'ee Shekemitti geessu irraa gara ba'aatti akkasumas Leboonaa irraa gara kibbaatti argamti.”

20 Kanaafuu isaan akkana jedhanii Beniyaamota gorsan; “Dhaqaa iddoo dhaabaa wayinii keessa riphaa eeggadhaa. 21 Ilaalaa; yommuu dubarri Shiiloo sirbaaf ba'anitti iddoo dhaabaa wayinii keessaa ba'aatii tokkoo tokkoo keessaniif niitii tokko tokko qabaadhaatii gara Beniyaamitti deebi'aa. 22 Yommuu abbootiin isaanii yookaan obbolloonni isaanii nutti himatanitti, ‘Sababii nu yeroo waraanaatti tokkoo tokkoo isaaniitiif niitii arguu hin danda'iniif isin isaan gargaaruudhaan dhiifama nuu godhaa; isinis sababii jaallattanii dubara keessan hin kenniniif balleessaa hin qabdan' jennaan.”

²³ Beniyaamonnis akkuma isaanitti himame sana godhan; utuma dubarran sirbaa jiranuus tokkoon tokkoon namaa tokko tokko butee akka niitii isaa taatuuf fudhatee qajeele. Ergasiis gara dhaala isaaniitti deebi'anii magaalaa isaanii haaromfatanii achi jiraatan.

²⁴ Yeroo sanattis ijoolleen Israa'el iddoo sanaa ka'anii gara mana isaanii, gara gosa isaanii, gara lammii isaaniitii fi gara dhaala isaaniitti deebi'an.

²⁵ Bara sana Israa'el keessa mootiin hin jiru ture; tokkoon tokkoon namaa waanuma isatti tole hojjeta ture.

**Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa Ammayyaa
Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa
Oromo, West Central: Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa
Ammayyaa Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa (Bible)**

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Afaan Oromoo (Oromo, West Central)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi’aa
Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira
Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee
dha.

“Biblica” is trademark registered in the United States Patent and
Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Hojiin kun Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 Interna-
tional License (CC BY-SA) keessatti qopheeffamee dhi’aate. Gara-
galcha eeyyama kanaa arguudhaaf liinkii kana banadhaa creativecom-
mons.org/.../4.0 yookaan gara teessoo kanaatti xalayaa ergadhaa. Cre-
ative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., galmeeffa-
tee dha; mallattoo eenyummaa Biblica® kanatti fayyadamuun immoo
eeyyama Biblica, Inc., kan barreeffamaan kenname barbaachisa. Hama
mallattoo eenyumma Biblica, Inc., akkuma inni jirutti eegdetti, walii
galtee eeyyama seeraa CC BY-SA jalatti, hojii kana utuu hin jijjiirin
garagalchaan fudhattee yookaan waraabbattee deebitee raabsuu ni dan-
deessa. Yoo garagalchaa isaa jijjiirte yookaan hojii kana akka haaraatti
hiiktee akkasiin hojii haaraa hojii Biblica® irratti hundaa’ e tokko uum-
matte, mallattoo eenyummaa Biblica® achi irraa balleessuu qabda. Hojii
haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sana keessatti immoo waan
hojii Biblica irraa jijjiirtee adda goote ibsitee akka itti aanee jiru kanatti
abbaa jalqabatti waan kana uume himuu qabda: “Hojiin Biblica, Inc.,
jalqabatti hojjete kan hin jijjiiramin liinkii www.biblica.com fi [https://
open.bible](https://open.bible) keessatti argama.”

Beeksisni mirga abbaa maxxansee mataa duree irratti yookaan fuula

mirga abbaa hojii kanaa irratti bifa asii gadi jiru kanaan mul'achuu qaba:
Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Hojii haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sanas akka inni eeyyama seeraa (CC BY-SA) jalatti argamu gochuu qabda.

Yoo akka hojii kana deebistee akka haaraatti hiikte Biblica, Inc., beeksisuu barbaadde, liinkii kanaan nu qunnam: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit [creativecommons.org/.../4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

9a7d95fd-7bcd-5e4d-ad23-4d7148b8e269